

II

(Nelegislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 27. marca 2012

o opatreniach štátnej pomoci SA.26909 (2011/C) vykonaných Portugalskom na reštrukturalizáciu Banco Português de Negócios (BPN)

[oznámené pod číslom C(2012) 2043]

(Iba portugalské znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2012/660/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili svoje pripomienky⁽¹⁾ v súlade s článkom 108 ods. 2 zmluvy, a so zreteľom na ich pripomienky,

keďže:

1. Postup

- (1) Portugalská vláda schválila 2. novembra 2008 návrh zákona o zoštátnení podielov predstavujúcich akciový kapitál Banco Português de Negócios, S.A. (ďalej len „BPN“ alebo „banka“). Uvedený zákon bol uverejnený 11. novembra 2008 ako zákon č. 62-A/2008 (ďalej len „zákon o zoštátnení“). Zoštátnenie BPN nadobudlo účinnosť 12. novembra za nulovú cenu.
- (2) Portugalské orgány informovali 5. novembra 2008 Komisiu o schválení návrhu zákona portugalskou vládou. V dňoch 11. a 13. novembra 2008 informovali Komisiu o uverejnení zákona o zoštátnení.
- (3) Komisia ihneď požiadala o ďalšie informácie týkajúce sa akýchkoľvek opatrení štátnej pomoci, ktoré sa majú poskytnúť BPN v rámci postupu zoštátnenia, ako aj o predloženie reštrukturalizačného plánu BPN.
- (4) Portugalsko nepredložilo predchádzajúcu notifikáciu o akýchkoľvek opatreniach, ktoré BPN poskytol štát. Portugalsko informovalo Komisiu o uvedených opatreniach až s podstatným oneskorením po opakovaných výzvach v tomto zmysle.
- (5) V tejto súvislosti Komisia 14. novembra 2008 požiadala o informácie týkajúce sa konkrétnych opatrení štátnej pomoci poskytnutých banke BPN a požiadala aj o reštrukturalizačný plán. Komisia následne 5. januára a 23. a 29. apríla 2009 poslala pripomienky.
- (6) Portugalské orgány odpovedali na žiadosti o informácie 8. januára, 28. apríla a 23. júna 2009 bez poskytnutia informácií o konkrétnych opatreniach štátnej pomoci v prospech BPN alebo predloženia reštrukturalizačného plánu. V liste z 23. júna 2009 portugalské orgány naznačili, že zvažovali možnosť oddelenia aktív BPN a predaja banky.
- (7) Komisia opakovane žiadala o informácie 17. júla, 4. a 14. septembra a 30. novembra 2009 a 5. februára a 16. marca 2010.
- (8) Portugalské orgány odpovedali 14. augusta 2009 a uviedli, že BPN mala vydať obchodovateľné cenné papiere v celkovej výške 2 miliárd EUR, ktoré mala upísať Caixa Geral de Depósitos (ďalej len „CGD“), so štátnou zárukou. Podľa ich stanoviska záruka vyplývala priamo zo zákona o zoštátnení, a preto nemohla predstavovať

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 371, 20.12.2011, s. 14.

štátnu pomoc. Portugalské orgány poslali 12. októbra 2009 ďalšie informácie o intervencii zo strany CGD a štátu. Doplňujúce informácie predložili 21. novembra 2009 a 17. a 18. februára a 31. marca 2010.

- (9) Po rokovaní s portugalskými orgánmi, ktoré sa konalo 16. júna 2010, Komisia 12. augusta 2010 opäť požiadala portugalské orgány, aby, *inter alia*, bezodkladne predložili reštrukturalizačný plán BPN. Plán nebol predložený, a preto Komisia poslala oficiálnu upomienku 31. augusta 2010 podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (teraz článok 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) ⁽¹⁾.
- (10) Portugalské orgány poslali 14. septembra 2010 dokument s názvom „Memorando: a nacionalização, a reestruturação e a reprivatização projectada do Banco Português de Negócios, SA“ (ďalej len „memorandum zo 14. septembra 2010“), v ktorom sa načrtol reštrukturalizačný plán BPN a hlavné prvky procesu privatizácie.
- (11) Po zistení, že niektoré informácie v memorande zo 14. septembra 2010 ešte chýbajú, Komisia poslala 29. septembra 2010 list, v ktorom žiadala portugalské orgány o doplňujúce informácie. E-mailom z 15. novembra 2010 portugalské orgány požadovali predĺženie lehoty na odpoveď, ktoré bolo poskytnuté listom Komisie z 18. novembra 2010. Portugalské orgány poskytli doplňujúce vysvetlenia listom z 26. novembra 2010 a e-mailom z 25. januára 2011.
- (12) Komisia 16. februára 2011 požiadala o objasnenie početných bodov a vyžiadala si ďalšie údaje. Portugalské orgány odpovedali 16. marca 2011.
- (13) V súvislosti s rokovaniami predchádzajúcimi podpísaniu memoranda o porozumení (ďalej len „MoP“) ⁽²⁾ 17. mája 2011 medzi Portugalskom na jednej strane a Medzinárodným menovým fondom, Európskou centrálnou bankou a Európskou komisiou na druhej strane, sa 27. apríla 2011 uskutočnilo rokovanie medzi Komisiou a manažmentom BPN. V MoP sa plánoval predaj BPN do konca júla 2011. Komisia preto poslala 20. mája 2011 žiadosť o informácie o reštrukturalizácii banky a o

plánovanom postupe predaja. Keďže portugalské orgány nezareagovali, bola im 8. júla 2011 poslaná upomienka spolu s ďalšou žiadosťou o informácie po uverejnení tlačových správ o tom, že BPN boli poskytnuté ďalšie štátne zdroje prostredníctvom štátnej záruky. Portugalské orgány poskytli 5. augusta 2011 prehľad procesu privatizácie.

- (14) Komisia sa stretla s portugalskými orgánmi 10. augusta 2011. Portugalské orgány poskytli počas rokovania Komisii doplňujúce informácie a následne 28. augusta 2011. Komisii boli doručené ďalšie informácie 14. septembra a 14. októbra 2011.
- (15) Komisia rozhodnutím z 24. októbra 2011 (ďalej len „rozhodnutie z 24. októbra 2011“) začala konanie stanovené v článku 108 ods. 2 zmluvy pod číslom SA.26909 vo veci údajnej pomoci poskytnutej pre BPN a Banco BIC Português S.A. (ďalej len „BIC“) ⁽³⁾.
- (16) Rozhodnutie z 24. októbra 2011 bolo uverejnené 20. decembra 2011. V lehote jedného mesiaca neboli doručené žiadne pripomienky tretích strán.
- (17) Portugalsko predložilo Komisii 9. decembra 2011 rámcovú dohodu podpísanú medzi BIC a portugalskými orgánmi v rovnaký deň (ďalej len „rámcová dohoda“).
- (18) Portugalsko predložilo 20. januára 2012 svoju odpoveď na zistenia uvedené v rozhodnutí z 24. októbra 2011. V rovnaký deň portugalské orgány takisto poskytli doplňujúce informácie vrátane nového reštrukturalizačného plánu BPN (ďalej len „reštrukturalizačný plán z januára 2012“) a odpoveď na doplňujúce otázky, ktoré predložila Komisia 21. decembra 2011, v súvislosti s rámcovou dohodou. Uvedená informácia bola 3. februára 2012 doplnená o obchodný plán a plán životaschopnosti, ktorý vypracovala BIC a ktorý sa ďalej na účely tohto rozhodnutia považuje za neoddeliteľnú súčasť reštrukturalizačného plánu z januára 2012. Ďalšie informácie boli poskytnuté 10., 17. a 23. februára 2012 v reakcii na doplňujúce otázky, ktoré Komisia adresovala portugalským orgánom 8., 14. a 17. februára 2012. Portugalsko poskytlo 16. marca 2012 Komisii súbor záväzkov.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Portugalsko, „Memorandum o porozumení o podmienenosti osobitnej hospodárskej politiky“, 17. mája 2011, http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/mou/2011-05-18-mou-portugal_en.pdf.

⁽³⁾ Ako je podrobnejšie opísané v odseku (51), BIC je malá banka, ktorá pôsobí v Portugalsku od roku 2008.

- (19) Počas konania sa uskutočnili mnohé výmeny informácií, telekonferencie a rokovania medzi portugalským štátom, BPN a Komisiou.

2. Opis príjemcov a opatrení

2.1 Príjemca a jeho ťažkosti

- (20) BPN je finančná inštitúcia so sídlom v Portugalsku, ktorá poskytuje širokú škálu bankových služieb. Bola zoštatnená 11. novembra 2008 a v tom čase mala sieť 213 pobočiek (z ktorých 4 boli vo Francúzsku), približne 2 200 zamestnancov a celkové aktíva vo výške 6,6 miliardy EUR, ktoré tvorili približne 2 % celkových aktív sektora retailového bankovníctva v Portugalsku.

- (21) Podľa portugalských orgánov⁽¹⁾ čelí BPN ťažkostiam s likviditou od leta roku 2008, pričom ratingová agentúra Moody's znížila 18. júla 2008 rating BPN z Baa1 to Baa3⁽²⁾. Zatiaľ čo na konci augusta mala BPN kladnú likviditu vo výške 316 miliónov EUR, 22. októbra 2008 mala výraznú zápornú likviditu vo výške 831 miliónov EUR, pričom jej vkladový účet v Banke Portugalska (ďalej len „BdP“) bol veľmi vzdialený od priemerných súm, ktoré by musela udržiavať, aby spĺňala zákonné limity. V danej etape sa počas októbra 2008 podniklo niekoľko iniciatív s cieľom umožniť banke prekonať ťažkosti s likviditou, ktorým čelila, a zabrániť platobnej neschopnosti, najmä prostredníctvom osobitnej pomoci v oblasti likvidity vo forme pôžičiek a prostredníctvom iných operácií BdP a CGD vo vlastníctve štátu⁽³⁾.

- (22) So zreteľom na objem strát, ktoré sa v BPN kumulovali, portugalské orgány nepovažovali ďalšiu podporu likvidity za realizovateľnú v súvislosti s „vysokým rizikom, ktorému by [BdP a CGD] boli vystavené“⁽⁴⁾. Akcionári BPN predložili plán, ale vláda na základe stanoviska BdP vydaného 30. októbra 2008 nepovažovala plán za realizovateľný. Vzhľadom na to, že BPN už nedodržiavala požiadavky platobnej schopnosti z dôvodu vysokej úrovne zníženia hodnoty⁽⁵⁾, vláda navrhla parlamentu zoštatnenie BPN za nulovú cenu⁽⁶⁾. Uvedený návrh bol schválený 11. novembra 2008 zákonom 62-A/2008 (ďalej len „zákon o zoštatnení“).

- (23) Podľa portugalských orgánov boli dôvodom zníženia hodnoty nezrovnalosti a nezákonné postupy zistené BdP a externými auditmi vykonanými v júni 2008, ktoré boli neskôr opísané v správe BdP za rok 2009 ako predstavujúce „podvodné správanie, trvalé a svojvoľné, ktoré sa dialo na najvyššej úrovni manažmentu skupiny“⁽⁷⁾. Tieto postupy viedli k vyšetrovaniu a k začatiu niekoľkých konaní vo veci administratívnych porušení („processos de contra-ordenação“) a k podaniu podnetu na prokuratúre republiky.

- (24) Na základe zákona o zoštatnení bola CGD pridelená úloha riadenia BPN, menovania členov riadiacich orgánov BPN a určenia cieľov riadenia BPN v lehote 60 dní od zoštatnenia. Ďalej, v zákone o zoštatnení sa takisto ustanovuje, že v akýchkoľvek opatreniach pomoci týkajúcich sa úveru alebo na zvýšenie likvidity, ku ktorým sa zaviazala CGD „v prospech BPN v kontexte zoštatnenia alebo v zastúpení štátu ... sa využije štátna záruka“⁽⁸⁾.

2.2 Opatrenia finančnej podpory pred zoštatnením

- (25) BPN pred zoštatnením v novembri 2008 už využívala niekoľko opatrení finančnej podpory, ktoré portugalské orgány opísali ako „osobitné opatrenia na podporu likvidity“⁽⁹⁾. Portugalské orgány informovali 17. februára 2010 Komisiu, že v období do 30. októbra 2008 BPN získala osobitné oparenia na podporu likvidity od CGD, ako aj BdP, v celkovej výške 501,6 milióna EUR, ktoré sa skladali zo štyroch úverov, ktoré CGD poskytla banke BPN, v celkovej výške 315 miliónov EUR⁽¹⁰⁾ a pomoci v podobe núdzovej likvidity (ďalej len „ELA“), ktorú poskytla BdP v októbri 2008 vo výške 186,6 milióna EUR⁽¹¹⁾.

- (26) Zatiaľ čo BdP získala po zoštatnení náhradu, štyri pôžičky, ktoré poskytla CGD, boli vyplatené až 9. marca 2009 vydaním prvého obchodovateľného cenného papiera BPN.

⁽¹⁾ „Správa o Banco Português de Negócios“ zo 17. februára 2010.

⁽²⁾ Pozri napríklad s. 96 Správy o finančnej stabilite Banky Portugalska za rok 2008.

⁽³⁾ CGD je banka v úplnom vlastníctve Portugalska.

⁽⁴⁾ „Správa o Banco Português de Negócios“ zo 17. februára 2010, strana 4.

⁽⁵⁾ Uvedené zníženia hodnoty boli po zoštatnení odhadnuté „na úrovni viac ako 20 % celkových aktív BPN v danom čase“; pozri memorandum zo 14. septembra 2010, s. 17.

⁽⁶⁾ Podľa ocenení Deutsche Bank, ako aj Deloitte mala BPN k dátumu zoštatnenia zápornú hodnotu aktív a finančnú hodnotu.

⁽⁷⁾ Správa o finančnej stabilite Banky Portugalska za rok 2008, citovaná na s. 16 memoranda zo 14. septembra 2010.

⁽⁸⁾ Článok 2 ods. 9 zákona o zoštatnení.

⁽⁹⁾ Pozri s. 3 dokumentu poslaného portugalskými orgánmi s názvom „Nota: „Banco Português de Negócios, S.A.“ zo 17. februára 2010.

⁽¹⁰⁾ CGD podpísala v októbri 2008 s BPN tri krátkodobé zmluvy o pôžičke: i) 9. októbra 2008 na sumu 200 miliónov EUR so zálohou určitých aktív, ako aj prísľubom hypotekárnych práv na budovy pod kontrolou BPN ii) 28. októbra 2008 na ďalších 15 miliónov EUR a iii) 29. októbra 2008 vo forme novej pôžičky na 20 miliónov EUR. Štvrtú krátkodobú pôžičku poskytla CGD na účely zabezpečenia likvidity BPN vo výške ďalších 80 miliónov EUR a táto zmluva o pôžičke bola podpísaná 3. novembra 2008. Všetky štyri pôžičky sa uskutočnili so sadzbou jednomesačného Euribor plus spread vo výške 1 % a pri druhej, tretej a štvrtej pôžičke sa využili rovnaké práva kolaterálu ako v prípade prvej pôžičky vo výške 200 miliónov EUR.

⁽¹¹⁾ Podľa „Nota on BPN“ zo 17. februára 2010 bol nástroj ELA zazmluvnený 17. októbra 2008 a 27. októbra 2008 sa zvýšil.

2.3 Opatrenia finančnej podpory po zoštatnení

- (27) BPN v marci 2009 vydala obchodovateľný cenný papier s garantovaným upísaním zo strany CGD a štátnou zárukou na súhrnnú sumu 2 miliardy EUR. Komisia bola o týchto štátnych zárukách informovaná až 14. augusta 2009.
- (28) V liste zo 17. februára 2010 portugalské orgány takisto uviedli, že CGD bola 27. októbra 2009 oprávnená upísať obchodovateľné cenné papiere so štátnou zárukou vo výške ďalšej 1 miliardy EUR. Následne bola Komisia e-mailom zo 14. júna 2010 ďalej informovaná, že celková suma štátnych záruk na obchodovateľné cenné papiere, ktoré vydala BPN a upísala CGD, sa zvýšila na 4 miliardy EUR, keďže v apríli 2010 sa zorganizovala tretia emisia obchodovateľných cenných papierov BPN vo výške 1 miliardy EUR, ktoré upísala CGD.
- (29) V tejto súvislosti treba uviesť, že BPN od svojho zoštatnenia v novembri 2008 do júna 2011 sústavne využívala úverové nástroje peňažného trhu, ktoré jej poskytla CGD.

Sumy, ktoré BPN dlžila CGD v rámci týchto krátkodobých nástrojov, dosiahli 28. februára 2009 približne 2,2 miliardy EUR. Podľa údajov poskytnutých portugalskými orgánmi sa uvedené sumy znížili vydaním obchodovateľného cenného papiera uvedeného v odsekoch (27) a (28) ⁽¹⁾.

- (30) Do júna 2011 dosiahla expozícia BPN voči CGD v nástrojoch peňažného trhu približne 1 miliardu EUR. Hoci sa financovanie vykonávalo na dennom základe, podľa portugalských orgánov malo štrukturálny charakter s dlhšími lehotami ⁽²⁾, a bolo aj nahradené štvrtou a poslednou emisiou obchodovateľného cenného papiera v júni 2011 so spustením dvoch emisií po 500 miliónov EUR.
- (31) Podľa číselných údajov predložených portugalskými orgánmi 3. februára 2012 suma, ktorú dlžila BPN CGD (okrem emisií obchodovateľných cenných papierov) dosiahla 31. decembra 2011 výšku 433,7 milióna EUR a 31. januára 2012 výšku 232 miliónov EUR.

Tabuľka 1

Prehľad likvidity, ktorú získala BPN od CGD, stav k 31. decembru 2011

	S výslovnou štátnou zárukou	Pôžičky CGD (bez výslovnej štátnej záruky)	Spolu
BPN	1 400 000 000,00	433 732 654,56	1 833 732 654,56
Účelovo vytvorené subjekty ⁽¹⁾	3 100 000 000,00	795 111 660,00	3 895 111 660,00
Spolu	4 500 000 000,00	1 228 844 314,56	5 728 844 314,56

Zdroj: portugalské orgány

⁽¹⁾ Jednoúčelové nástroje boli vyčlenené z účtovného hľadiska z BPN 31. decembra 2010 a formálne prevzaté priamo štátom 15. februára 2012.

- (32) Treba uviesť, že podľa článku 2 ods. 9 zákona o zoštatnení musí všetky úverové linky alebo linky likvidity, ktoré poskytuje CGD banke BPN v súvislosti so zoštatnením, garantovať portugalský štát.
- (33) Je preto jasné, že v prípade všetkých súm opísaných v uvedenej tabuľke 1 sa využívala štátna záruka podľa článku 2 ods. 9 zákona o zoštatnení a rôzne príkazy vydané štátnym tajomníkom financií. Náhrada za štátne záruky bola stanovená vo výške 0,2 % ročne.

2.4 Reštrukturalizácia BPN

Reštrukturalizačný plán z roku 2010

- (34) Počiatočný reštrukturalizačný plán z 13. septembra 2010 (ďalej len „reštrukturalizačný plán z roku 2010“) poslali portugalské orgány Komisii 16. septembra 2010.

- (35) V uvedenom pláne portugalské orgány objasnili svoj zámer rozdeliť BPN na dobrú banku a zlú banku a potom sa pokúsiť dobrú banku predať.

Rozsah banky, v ktorom sa má reprivatizovať: vytvorenie SPV

- (36) Štát chcel postupovať prostredníctvom otvoreného výberového konania predajom „dobrej banky“, BPN S.A., ktorá mala byť výhradne retailovou bankou. Uvedené konanie sa malo uskutočniť na základe výzvy na vyjadrenie záujmu, špecifikácie („Caderno de Encargos“) ktorej schválili portugalské orgány 16. augusta 2010 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Pozri s. 32 reštrukturalizačného plánu z januára 2012.

⁽²⁾ Pozri s. 28 reštrukturalizačného plánu z januára 2012.

⁽³⁾ Resolução do Conselho de Ministros č. 57-B/2010) na reprivatizáciu BPN. Zákonná vyhláška ustanovujúca právny rámec privatizácie BPN bola schválená v novembri 2009.

- (37) Podľa reštrukturalizačného plánu z roku 2010 malo niekoľko aktív a pasív BPN zostať mimo rozsahu reprivatizácie a presunúť sa do troch nových účelovo vytvorených subjektov (ďalej len „SPV“), Parvalorem, Parups a Parparticipadas. Tieto SPV by spočiatku zostali v rámci BPN a po predaji by sa previedli na štát. Pôžičky a úvery by sa previedli na Parvalorem, nehnuteľnosti a investičné fondy na Parups, a dcérske spoločnosti na Parparticipadas. Portugalské orgány ocenili celkovú výšku aktív, ktoré sa mali previesť na SPV, na 3 885 miliónov EUR, pričom 2 507 miliónov sa prevádzalo na Parvalorem, 1 228 miliónov EUR na Parups a 150 miliónov EUR na Parparticipadas.
- (38) Pôžičky sa prevádzali v nominálnej hodnote; podiely vo fondoch, cenné papiere a nehnuteľnosti sa mali prevádzdať v nákupnej cene a spoločnosti vo vlastníctve BPN v ich účtovnej hodnote. Portugalské orgány odhadli, že celkové zníženie hodnoty k decembru 2010 dosiahlo spolu 1 798 miliónov EUR, rozčlenených takto: i) pôžičky: 1 474 miliónov EUR; ii) nehnuteľnosti: 16 miliónov EUR; iii) podiely vo fondoch: 247 miliónov EUR; a iv) cenné papiere: 61 miliónov EUR. Podľa informácií, ktoré poskytli portugalské orgány 20. januára 2012, boli tieto aktíva prevedené na SPV 23. a 30. decembra 2010⁽¹⁾. SPV však zostali v rámci BPN do 15. februára 2012, keď boli vyňaté z BPN a prevedené na inú spoločnosť kontrolovanú štátom.
- (39) Podľa portugalských orgánov sa prevod aktív na SPV uskutočnil na základe objektívnych kritérií so zohľadnením objemu zníženia hodnoty, ako aj skutočností, že určité činnosti nepredstavovali pre BPN po zoštátnení základné činnosti (spotrebiteľské úvery, investičná banka, správa aktív, správa investičných fondov, poistenie a medzinárodný obchod). BPN mala zmeniť svoju marketingovú stratégiu a stať sa čisto retailovou bankou so zníženou expozíciou voči neistote v oblasti medzibankových finančných prostriedkov.
- (40) Prostredníctvom SPV sa financovalo nadobudnutie aktív prostredníctvom dvoch línií financovania vo výške 3 895 miliónov EUR, ktoré pozostávali z dlhopisov so štátnou zárukou na 3 100 miliónov EUR, ktoré nadobudla CGD, a pôžičiek od CGD so založenými aktívami v súhrnnej hodnote 795 miliónov EUR. Príjmy z predaja aktív subjektom SPV umožnili BPN splatiť financovanie vo výške 3 900 miliónov EUR, ktoré získala od CGD – 3 600 miliónov EUR z pôvodných 4 miliárd EUR v obchodovateľných cenných papieroch (čo znamená, že suma 400 miliónov EUR v obchodovateľných cenných papieroch zaručených štátom by zostala zo strany BPN nesplatená), ako aj 300 miliónov EUR v krátkodobých pôžičkách peňažného trhu.
- (41) Po prevode aktív sa súvaha BPN znížila približne o 30 %.
- (42) Podľa informácií prijatých od portugalských orgánov, aby sa BPN umožnilo splniť právne a regulačné požiadavky (najmä s cieľom dosiahnuť 9 % základného kapitálu Tier 1 požadovaného na rok 2011⁽²⁾) a vzhľadom na to, že vlastný kapitál BPN by bol po prevode aktív na SPV ešte záporný, štát by musel rekapitalizovať BPN o približne 417 miliónov EUR⁽³⁾.

Prvé dve výzvy na reprivatizáciu

- (43) Základná cena pre BPN (z ktorej sú vylúčené aktíva, ktoré sa mali previesť na SPV) vo výberovom konaní uverejnenom Portugalskom bola stanovená na 171,1 milióna EUR na základe ocenení konzultantov tretej strany Deloitte ([...]^(*) miliónov EUR) a Deutsche Bank ([...] miliónov EUR). Nový manažment CGD banky BPN medzitým začal proces reštrukturalizácie banky. Prevádzkové náklady sa od decembra 2008 do decembra 2010 znížili o [1 – 10] %; činnosť BPN sa znížila s cieľom dosiahnuť, aby sa banka zameriavala výhradne na retailové komerčné bankovníctvo. Toto obmedzenie činnosti bolo spôsobené čiastočne poklesom vkladov po zoštátnení, ale aj prevodom aktív na tri SPV. Týmto opatreniami sa znížili straty v roku 2010 na [50 – 150] miliónov EUR v porovnaní so [150 – 250] miliónmi EUR v roku 2009. Od začiatku roka 2009 sa nový manažment v snahe o zlepšenie verejného obrazu banky a sortimentu produktov zaviazal spustiť [...] nových produktov a kampaní. Nový manažment takisto vykonal opatrenia na zlepšenie systémov riadenia rizika a vnútornej kontroly banky.
- (44) V reakcii na prvé dve výzvy na privatizáciu do 30. septembra a 30. novembra 2010 sa neprihlásili žiadne strany prejavujúce záujem.
- (45) Po zlyhaní výberového konania Portugalsko v januári 2011 naznačilo svoj zámer reštrukturalizovať BPN tak, že zvýšilo jej nezávislosť od CGD menovaním nového predstavenstva nezávislého od CGD. Takisto sa snažilo zrýchliť prevádzkové oživenie BPN opätovným vymedzením značky a korporátnej identity banky a posilnením plánu na oživenie znižovaním nákladov a zlepšovaním komerčnej dynamiky. Napriek niekoľkým žiadostiam nebol Komisii poskytnutý aktualizovaný plán reštrukturalizácie.
- (46) V MoP zo 17. mája 2011 sa vláda zaviazala otvoriť nový proces privatizácie.

⁽¹⁾ Pozri s. 35 reštrukturalizačného plánu z januára 2012.

⁽²⁾ Pozri „Aviso de Banco de Portugal č. 3/2011“, v ktorom sa vyžaduje, aby úverové inštitúcie dosiahli pomer kapitálu Tier 1 na konsolidovanom základe na úrovni 9 % do 31. decembra 2011.

⁽³⁾ Pozri odpoveď portugalských orgánov zo 17. februára 2012, Q. 7.

^(*) Dôverné údaje.

(47) V MoP sa portugalské orgány zaviazali „začať proces predaja Banco Português de Negócios (BPN) na základe zrýchleného časového harmonogramu a bez minimálnej ceny. V tomto zmysle je EK predložený na schválenie nový plán na základe pravidiel o hospodárskej súťaži. Cieľom je nájsť kupujúceho najneskôr do konca júla 2011. Na účel uľahčenia predaja sa od BPN oddelili tri existujúce účelovo vytvorené subjekty, v ktorých držbe sú problémové a iné ako základné aktíva a v rámci rokovaní s potenciálnymi kupujúcimi by sa mohlo do týchto subjektov previesť viac aktív. BPN takisto spúšťa ďalší program ambicióznejších opatrení na zníženie nákladov s cieľom zvýšiť jej atraktivitu pre investorov. Po nájdení riešenia štát prevezme štátom zaručené nároky CGD voči BPN a všetky účelovo vytvorené subjekty podľa časového harmonogramu, ktorý sa v danom čase vymedzí“⁽¹⁾.

Predaj banke BIC

(48) Tretí pokus o privatizáciu sa začal na začiatku mája 2011 bez minimálnej ceny s cieľom nájsť pre BPN kupujúceho do 31. júla 2011, ako sa dohodlo v MoP.

(49) Uskutočnilo sa výberové konanie, počas ktorého sa nadviazali kontakty s potenciálnymi kupujúcimi, ktorí prejavili záujem. Vypracoval sa aj prehľad investičných príležitostí (ďalej len „IOO“). Podľa IOO mali strany, ktoré prejavili záujem, predkladať ponuky do výšky 100 % akcií BPN, ale mohli požiadať o vyňatie ďalších aktív a pasív zo súvahy BPN. Takisto mohli požiadať o scenáre vyššej rekapitalizácie. BPN a potenciálni uchádzači podpísali memorandum, ktorým sa riadili pravidlá konania, čo im umožnilo vstup do data roomu, vytvoreného 15. júna 2011 na päť týždňov.

(50) Do 20. júla 2011 boli predložené štyri záväzné ponuky. Tieto ponuky analyzovali rady CGD a BPN, ktoré predložili svoje stanovisko akcionárovi – štátu – do 25. júla 2011.

(51) Traja zo štyroch uchádzačov, ktorí predložili záväzné ponuky, boli vylúčení. Podľa portugalských orgánov dvaja uchádzači (Montepio a Aníbal Ribeiro) nesplnili požiadavky memoranda podpísaného s BPN⁽²⁾. Montepio nepredložil ponuku na nadobudnutie akcií BPN, ale len na vybrané aktíva a pasíva, pričom Aníbal Ribeiro nepredložil dostatočné dôkazy o riadiacich a finančných kapacitách na prevádzku banky. Tretia ponuka, od NEI⁽³⁾, bola v súlade s požiadavkami memoranda, ale dôkazy o jej schopnostiach prevádzkovať banku a o jej finančnej kapacite na prevzatie budúcich kapitálových potrieb BPN boli nedostatočné.

⁽¹⁾ Bod 2.10 a 2.11 MoP.

⁽²⁾ Memorandum, ktorým sa riadia pravidlá procesu, bolo podpísané medzi BPN a stranami, ktoré deklarovali záujem o vstup do data roomu.

⁽³⁾ Núcleo Estratégico de Investidores (NEI), skupina investorov.

(52) Na základe toho, že vo výberovom konaní bola predložená len jedna platná ponuka, ktorú predložila BIC 20. júla 2011 (ďalej len „ponuka BIC z 20. júla 2011“), vláda 31. júla 2011 rozhodla, že bude pokračovať vo výhradných rokovaníach s BIC.

(53) BIC bola 9. októbra 2007 oprávnená bankou BdP, aby vykonávala činnosti komerčného bankovníctva a skutočne začala prevádzkovať svoju činnosť v Portugalsku v máji 2008, pričom pôsobila najmä v korporátnom bankovníctve a v privátnom bankovníctve. Hlavnými akcionármi BIC je skupina investorov z Angoly a patria k nim portugalskí akcionári, ako je Amorim Projectos SGPS, SA (ktorá má 25 % akciový podiel). K decembru 2010 mala obrat vo výške 389 miliónov EUR s celkovými aktívami vo výške 1 miliardy EUR a k 31. marcu 2011 mala kapitál vo výške 32 miliónov EUR a 7 pobočiek. Podľa informácií poskytnutých Portugalskom bol trhový podiel BIC v trhových segmentoch, v ktorých pôsobí, menej ako 1 %⁽⁴⁾.

Podmienky predaja

(54) Na základe informácií poskytnutých portugalskými orgánmi po ponuke BIC z 20. júla 2011⁽⁵⁾ boli rokovania s BIC zavŕšené 9. decembra 2011 podpísaním rámcovej dohody o predaji BPN banke BIC⁽⁶⁾.

(55) V ponuke BIC z 20. júla 2011 boli stanovené len všeobecné podmienky, a stanovili sa:

i. rekapitalizácia štátom s cieľom, aby BPN dosiahla pomer základného kapitálu Tier 1 vo výške [od 9 do 18] % plus [100 – 300] miliónov EUR;

ii. vyňatie časti pôžičiek, ktoré si zvolí BIC, s cieľom dosiahnuť pomer pôžičiek k vkladom na úrovni [110 – 150] %;

iii. prevedenie všetkých problémových pôžičiek z BPN nad hraničnou hodnotou približne [...] miliónov EUR (odhadovaná úroveň poskytovania pôžičiek v BPN);

⁽⁴⁾ Pozri dokument, ktorý poslali portugalské orgány, s názvom „Plano Revisto“, z 20. januára 2012, s. 125.

⁽⁵⁾ Minuta de contrato de compra e venda das acções no âmbito da reprivatização do Banco Português de Negócios, S.A.

⁽⁶⁾ Podľa článku 2.5 písm. c) rámcovej dohody by sa dohoda ukončila, ak by sa predaj neuzavrel do 31. marca 2012 (pričom BIC mala možnosť predĺžiť uvedený termín).

- iv. právo BIC vyňať zo súvahy BPN ďalšie aktíva a pasíva (napr. pôžičky úverovým inštitúciám, finančné aktíva, nehnuteľný majetok, určité provízie, ostatné aktíva a ostatné pasíva), ktoré boli poskytnuté mimo rozsahu jej bežnej činnosti;
- v. prevod vkladov z BPN, ktoré si zvolila BIC a ktoré neposkytujú trhové podmienky;
- vi. poskytnutie peňažnej linky pre BIC od CGD až do výšky [150 – 650] miliónov EUR na obdobie [...] rokov s úverovou sadzbou na úrovni [...] mesiacov Euribor. Uvedená suma by sa zvýšila, ak by vklady klesli pod [...] miliárd EUR;
- vii. udržanie 500 až 600 zamestnancov BPN (z približne 1 600 zamestnancov) a 160 – 170 pobočiek, ktoré sú v zariadeniach patriacich banke alebo s ktorými existujú lízingové zmluvy so splatnosťou do 12 mesiacov;
- viii. prevod nákladov súvisiacich s možnými súdnymi spormi na štát; a
- ix. uhradenie nadobúdacej ceny 30 miliónov EUR zo strany BIC.
- (56) Po rokovaní, ktoré trvali približne päť mesiacov, sa v rámcovej dohode stanovuje:
- i. rekapitalizácia štátom, aby sa dosiahla minimálna úroveň kapitálu a ďalšia úroveň požadovaná zo strany BIC — BIC požadovala, aby konečná úroveň kapitálu po úpravách súvahy, ktoré navrhla ⁽¹⁾, bola vo výške [200 – 400] miliónov EUR;
- ii. vyňatie časti pôžičiek v BPN nad rámec tých pôžičiek, ktoré už boli prevedené na SPV k 30. decembru 2010 ⁽²⁾. Vyňatie ďalších pôžičiek by umožnilo dosiahnutie pomeru pôžičiek k vkladom (ďalej len „LTD“) na úrovni [110 – 150] %. Uvedený pomer bol v ponuke BIC z 20. júla 2011 stanovený na [110 – 150] %;
- iii. právo BIC odstrániť zo súvahy ďalšie aktíva a pasíva (napr. pôžičky úverovým inštitúciám, finančné aktíva, nehnuteľný majetok, určité provízie, ostatné aktíva a ostatné pasíva);
- iv. právo BIC späťne odpredať v lehote [...] mesiacov pôžičky, ktoré sú problémové najmenej [...] dní (do výšky maximálne [...] nominálnej hodnoty celkového úverového portfólia zvoleného BIC po kompenzácii existujúcimi vkladmi) a vo výške presahujúcej úroveň zabezpečenia ([...] miliónov ⁽³⁾ EUR) ⁽⁴⁾;
- v. právo BIC previesť vklady s ocenením najmenej [...] základných bodov nad príslušnou referenčnou sadzbou ⁽⁵⁾ alebo získať od štátu rozdiel v odme-
ne ⁽⁶⁾;
- vi. právo BIC požadovať prevod ostatných aktív a pasív BPN pred uzavretím, ako napríklad pôžičky voči úverovým inštitúciám, hmotný a finančný majetok atď.;
- vii. poskytnutie peňažnej linky BIC od CGD do roku [> 2013] až do výšky [150 – 350] miliónov EUR s úverovou sadzbou [...] mesiacov Euribor ⁽⁷⁾ plus spread vo výške [...] základných bodov. Uvedená peňažná linka by sa sprístupnila, ak by vklady BPN klesli pod [...] miliárd EUR;
- viii. udržiavanie úverovej linky vo výške [150 – 500] miliónov EUR s CGD do roku [> 2013] pre prebiehajúci program emisie obchodovateľných cenných papierov so štátnou zárukou na tri roky, ale so záväzkom od CGD, že nebude žiadať o splatenie pôžičky pred [...];

⁽¹⁾ Výšku potrebnej kapitálovej injekcie na dosiahnutie úrovne požadovanej zo strany BIC odhadli portugalské orgány takto: približne [...] miliónov EUR v septembri 2011, [...] miliónov EUR v novembri 2011 a 600 miliónov EUR v januári 2012.

⁽²⁾ SPV prešli spod kontroly BPN 15. februára 2012 a boli prevedené na štát.

⁽³⁾ Portugalské orgány uvádzajú, že súčasné problémové pôžičky dosahujú k septembru 2011 výšku [...] miliónov EUR, pozri dokument, ktorý poslali portugalské orgány, s názvom „Plano Revisto“ z 20. januára 2012, s. 126.

⁽⁴⁾ Podľa portugalských orgánov by existujúce rezervy mali zabezpečiť, že BIC v praxi danú možnosť nevyužije, pretože problémové pôžičky by sa museli v prvom roku po predaji zvýšiť približne o [...] %, aby BIC mohla využiť danú možnosť.

⁽⁵⁾ Uvedená referenčná sadzba sa môže líšiť v závislosti od trvania a meny vkladov (EURIBOR/LIBOR).

⁽⁶⁾ Uvedená možnosť bola zahrnutá v rámcovej dohode s cieľom, aby sa na BIC neuplatňovali menej prísne rozhodnutia, ktoré prijal predchádzajúci manažment BPN.

⁽⁷⁾ Podľa odpovede portugalských orgánov z 2. septembra 2011 a dokumentu „Plano Revisto“ z 20. januára 2012, s. 126, ktorý poslali portugalské orgány, môže BIC používať uvedenú peňažnú linku až tri roky počas obdobia čerpania štyroch rokov.

- ix. udržanie približne polovice zamestnancov BPN (najmenej 750 z približne 1 600 zamestnancov). Štát by pokryl úplné náklady na zatvorenie pobočiek, ktoré neprevezme BIC, a uhradil by odstupné prepusteným zamestnancom alebo zamestnancom, ktorých miesto zamestnania sa zmenilo;
- x. prevod nákladov súvisiacich s rizikami možných súdnych sporov na štát;
- xi. nadobúdacia cena 40 miliónov EUR uhradená zo strany BIC;
- xii. cenová doložka o rozdelení čistých ziskov (po zdanení) vo výške 20 % so štátom za výnosy, ktoré vygeneruje BPN počas ďalších piatich rokov za výnosy, ktoré kumulatívne presiahnu 60 miliónov EUR;
- xiii. záväzok BIC nevyplácať dividendy alebo iné rovnocenné výhody akcionárom vo vzťahu k BPN na obdobie piatich rokov.
- (57) Podľa reštrukturalizačného plánu z januára 2012 bude spojený subjekt vyplývajúci z predaja BNP banke BIC (ďalej len „spojený subjekt“) ziskový po [...] rokoch podľa základného scenára, ako aj podľa menej priaznivého scenára. Preto sa odhaduje, že pomer základného kapitálu Tier 1 klesne z [10 – 15] % rizikovo vážených aktív (RWA) spojeného subjektu po prvom roku na [...] % po piatom roku. Predpokladaný pokles bude spôsobený zápornými výsledkami za prvé roky spojenými s reštrukturalizáciou vykonanou zo strany BIC, a so zvýšením činnosti banky, pokiaľ ide o zmenu jej veľkosti, aby opäť dosiahla životaschopnosť poskytovaním ďalších úverov hospodárstvu. Reštrukturalizácia bude zahŕňať investície do činností a verejného obrazu banky, ako aj do začleňovania procesov, postupov a organizácie a do IT. Očakáva sa, že návratnosť kapitálu (ROE) sa zvýši z -[1 – 5] % v 1. roku na +[1 – 5] % v 5. roku, pričom sa očakáva, že návratnosť aktív (ROA) sa zvýši z -[0 – 2] % v 1. roku na +[0 – 2] % v 5. roku.
- (58) V prípade menej priaznivého scenára charakterizovaného vysokou úrovňou problémových pôžičiek a vyššími nákladmi na financovanie sa očakáva, že pomer základného kapitálu Tier 1 klesne na [8 – 12] % v 5. roku z [10 – 15] % na konci 1. roka.
- (59) Nakoniec, portugalský štát poskytol 15. februára 2012 BPN kapitálovú injekciu vo výške 600 miliónov EUR ⁽¹⁾.
- ### 3. Dôvody na začatie konania vo veci formálneho zisťovania
- (60) Komisia vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011 vyjadrila pochybnosti o tom, či:
- BPN bude ako spojený subjekt s kupujúcim životaschopný;
 - pomoc poskytnutá pre BPN je obmedzená na minimum a či predaj banke BIC bol najmenej finančne nákladnou možnosťou v porovnaní so scenárom likvidácie;
 - opatrenia obmedzujúce narušenia hospodárskej súťaže boli dostatočné; a
 - postup predaja predstavoval pomoc pre kupujúceho.
- ### 4. Pripomienky zainteresovaných strán
- (61) Komisii neboli doručené žiadne pripomienky od tretích strán.
- ### 5. Stanovisko portugalského štátu
- #### 5.1 Stanovisko portugalského štátu k rozhodnutiu z 24. októbra 2011 (rozhodnutie o začatí konania)
- (62) Portugalské orgány tvrdia, že reštrukturalizačný plán z januára 2012 je v súlade s oznámením o reštrukturalizácii. Okrem uvedeného plánu portugalské orgány predložili listom z 20. januára 2012 niekoľko zistení týkajúcich sa rozhodnutia z 24. októbra 2011.
- (63) Portugalské orgány sa domnievajú, že tri typy opatrenia v prospech BPN nepredstavujú štátnu pomoc.
- (64) Po prvé, Portugalsko tvrdí, že v podporných opatreniach poskytnutých BPN pred zoštátnením nie je zahrnutá pomoc, konkrétne v ELA a štyroch pôžičkách poskytnutých od CGD v októbri 2008. Portugalsko argumentuje, že ELA bola poskytnutá od BpP nezávislým spôsobom, s penalizačnou úrokovou sadzbou a s kolaterálom od BPN. Pôžičky od CGD v októbri 2008 boli poskytnuté za trhových podmienok s konkurenčnou úrokovou sadzbou a primeranými zárukami, a preto nepredstavovali žiadnu ekonomickú výhodu pre BPN.
- ⁽¹⁾ E-mail prijatý od portugalských orgánov 17. februára 2012 v reakcii na žiadosť Komisie o informácie z 8. februára 2012, otázka 17. Podľa uvedenej odpovede viedla kapitálová injekcia k refundácii 210 miliónov EUR z pôžičiek CGD na peňažnom trhu.

- (65) Po druhé, Portugalsko odmieta, že vo financovaní, ktoré pre BPN poskytla CGD, bola zahrnutá štátna pomoc po predchádzajúcom zoštátnení (operácie medzibankového peňažného trhu a poskytnutie záruky zo strany CGD na obchodovateľný cenný papier). Portugalsko argumentuje, že išlo o obchodné transakcie, ktorých zmluvné podmienky boli rovnocenné s porovnateľnými transakciami, ktoré vykonávajú obozretní investori v trhovom hospodárstve. Z toho dôvodu nepredstavovali pre BPN žiadnu ekonomickú výhodu.
- (66) Nakoniec, portugalské orgány takisto zastávajú názor, že štátna pomoc nebola poskytnutá ani BIC ako kupujúcemu BPN. Portugalské orgány argumentujú, že postup predaja bol transparentný, objektívny a nediskriminačný. Návrh BIC bol globálne najlepší z ekonomického hľadiska a mal by sa preto vnímať ako odrážajúci trhovú cenu. Rámcová dohoda podpísaná 9. decembra 2011 z veľkej časti odzrkadľovala podmienky ponuky BIC z 20. júla 2011. Portugalské orgány takisto zastávajú názor, že napriek zápornej predajnej cene by jediná alternatíva voči predaju (likvidácia BPN) spôsobila pre štát povinnosť znášať vyššie finančné bremeno a predstavovala by hrozbu pre stabilitu národného finančného systému.
- (67) Portugalsko zároveň uznáva, že niektoré opatrenia v prospech BPN predstavujú štátnu pomoc. Ide o štátnu záruku na obchodovateľný cenný papier, ktorý vydala BPN, prevod vybraných aktív na SPV v roku 2010, rekapitalizáciu BPN, ktorá sa uskutočnila 15. februára 2012 s cieľom predaja, a niektoré z opatrení poskytnutých v súvislosti s plánovaným predajom banke BIC (ako napríklad štátna záruka na program obchodovateľných cenných papierov, ktorý bude zachovaný po predaji).
- (68) Ďalej, Portugalsko argumentuje, že všetky opatrenia predstavujúce štátnu pomoc sú zlučiteľné s právnymi predpismi EÚ, pretože riešia vážne narušenie portugalského hospodárstva podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy.
- (69) Podľa Portugalska umožní reštrukturalizačný plán z januára 2012, aby BPN obnovila svoju dlhodobú životaschopnosť bez potreby ďalšej pomoci. Po prvé, štát reštrukturalizoval BPN prostredníctvom oddelenia aktív a prevodu niektorých aktív na SPV a prostredníctvom zníženia jej prítomnosti na trhu o viac ako 50 % a zastavením činností, ktoré nepredstavovali základné činnosti retailovej banky, ako aj prostredníctvom rôznych opatrení na kontrolu rizika a obozretnej obchodnej politiky. Po druhé, podľa plánov BIC, keď sa BPN začlení do BIC, spojený subjekt by mal dosiahnuť kladné výsledky [...] reštrukturalizačného plánu, a to v prípade základného, ako aj menej priaznivého scenára. Po tretie, záporná predajná cena je prijateľná, pretože likvidácia je pre štát finančne nákladnejšia a predstavovala by hrozbu pre finančnú stabilitu.
- (70) Portugalsko sa domnieva, že opatrenia sú obmedzené na minimum potrebné na účel zaručenia stability finančného sektora Portugalska a na obnovu životaschopnosti BPN.
- (71) Okrem toho Portugalsko argumentuje, že scenár predaja bol jedinou alternatívou voči finančne nákladnejšiemu scenáru likvidácie. Ostatné možnosti (začlenenie do CGD a samostatná reštrukturalizácia) by neumožnili generovanie dostatočných zdrojov v podmienkach čistej súčasnej hodnoty na kompenzáciu počiatočných investícií, ktoré by sa museli uskutočniť. Portugalsko odhaduje náklady na predaj banke BIC približne na [...] miliónov EUR až [...] miliónov EUR (bez možného vplyvu niektorých budúcich nepredpokladaných výdavkov, o ktorých sa Portugalsko domnieva, že sa neprejavia), čo je menej ako náklady na likvidáciu na základe niekoľkých rôznych scenárov.
- (72) Ďalej, podľa Portugalska likvidita poskytnutá pre BPN prostredníctvom záruky na emisiu obchodovateľného cenného papiera BPN po zoštátnení bola potrebná na zabezpečenie pokračujúcej činnosti banky počas reštrukturalizácie.
- (73) Pokiaľ ide o výber aktív prevedených na SPV, Portugalsko sa domnieva, že sa uskutočnil na základe objektívnych kritérií s cieľom podporiť dlhodobú životaschopnosť BPN a zaujať možných kupujúcich v procese spätnej privatizácie. Portugalsko takisto tvrdí, že ďalšie prevody aktív v rámci predaja banke BIC sú primerané na zaručenie budúcej životaschopnosti BPN a sú obmedzené na minimum, ktoré je potrebné na umožnenie predaja.
- (74) Portugalsko tvrdí, že zvýšenie kapitálu BPN, ktoré sa uskutočnilo 15. februára 2012, je určené na zabezpečenie toho, že BPN nebude čeliť nedostatku kapitálu počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje reštrukturalizačný plán z januára 2012. Podľa predpokladov plánu, pokiaľ ide o základný kapitál Tier 1, sa očakáva zníženie pomeru na [10 – 15] % v roku 2016 v prípade základného scenára a na [8 – 12] % v prípade menej priaznivého scenára v porovnaní s minimálnou povinnou úrovňou 10 %, ktorá bude účinná od konca roka 2012. Portugalsko takisto uvádza, že podmienky predaja, ktoré BIC ponúkla v rámci otvoreného a transparentného postupu predaja bez minimálnej ceny sú minimom potrebným na zaručenie budúcej životaschopnosti BPN, pretože likvidácia by bola pre štát finančne nákladnejšia a mohla by ohroziť finančnú stabilitu.

- (75) Portugalsko takisto tvrdí, že obaja bývalí akcionári BPN a samotná BPN sa dostatočne podelili alebo sa budú deliť o náklady na proces reštrukturalizácie, čím sa zabezpečí primerané rozdelenie bremena. Predchádzajúci akcionári BPN nezískali v dôsledku zoštátnenia žiadnu náhradu a úplne stratili kapitál, ktorý investovali do banky.
- (76) Portugalsko sa však domnieva, že nie je vhodné žiadať o rozdelenie bremena pre klientov, ktorí prispeli k podriadenému dlhu voči BPN vzhľadom na osobitné okolnosti predaja uvedených nástrojov [...]. V niektorých prípadoch technické špecifikácie produktov bránia BPN v tom, aby odmietla platiť klientom úrok na vrátenie kapitálu.
- (77) Podľa Portugalska je príspevok BPN k procesu reštrukturalizácie takisto významný, pretože jej manažment bol po zoštátnení vymenený, jej obchodná politika a politika riadenia rizík sa podstatne zmenila a jej činnosť sa zníži o viac ako 50 %.
- (78) Portugalsko pripúšťa, že prevod aktív na SPV v účtovnej hodnote sa uskutočnil vo vyššej ako skutočnej hospodárskej hodnote aktív a bez odmeny pre štát. Portugalsko sa však domnieva, že vlastný príspevok zo strany BPN je zabezpečený jej zoštátnením za nulovú cenu, po ktorom nasledovala hĺbková reštrukturalizácia. Portugalsko uvádza, že akákoľvek výhoda, ktorú by banke BPN mohlo priniesť oddelenie aktív do SPV, by bola čiastočne vynahradená cenou reprivatizácie banky, ktorá bola najvyššia možná. Portugalsko sa takisto domnieva, že štátna záruka je riadne odmenená. Napriek tomu, že odmena je nižšia (o 0,2 % ročne), ako sa vyžaduje pre štátne záruky ⁽¹⁾, akýkoľvek možný ďalší príjem získaný bankou BPN (alebo akékoľvek výdavky, ktoré sa neuskutočnia) počas procesu reštrukturalizácie by boli v prospech štátu, ktorý v súčasnosti vlastní všetky akcie BPN.
- (79) Pokiaľ ide o navýšenie kapitálu v BPN, ktoré sa uskutočnilo 15. februára 2012, Portugalsko uvádza, že nespôsobí zmenu štruktúry akcionárov BPN a že kapitál bude aspoň čiastočne vynahradený predajom BPN, pretože predaj prispieje k zabráneniu vzniku ešte vyšších nákladov na likvidáciu.
- (80) Portugalsko sa takisto domnieva, že opatrenia, ktoré prijal alebo má prijať štát, nenarúšajú hospodársku súťaž.
- Portugalsko upozorňuje, že spojený subjekt bude mať trhovú podiel nižší ako 1 % ([0 – 1] % trhového podielu v sektore bankovníctva, 14. z hľadiska úverov poskytovaných klientom a 15. z hľadiska vkladov). Okrem toho nie je pravdepodobné, že by opatrenia mali nepriaznivý vplyv na vstup zahraničných bánk na domáci trh, čo dokazuje skutočnosť, že samotná BIC je v držbe angolskej finančnej skupiny. Portugalsko sa takisto domnieva, že nejde o morálny hazard, pretože banka bola zoštátnená, jej manažment bol odstránený, jej akcionári nezískali žiadnu náhradu a banka sa podrobila hĺbkovej reštrukturalizácii.
- (81) Ďalej, Portugalsko sa domnieva, že množstvo opatrení prijatých v rámci procesu je primeraných a dostatočných na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže. BPN mala zníženú prítomnosť na trhu pred zoštátnením (9. najväčšia banka v Portugalsku s trhovými podielmi v rozmedzí od [1 – 5] % do [1 – 5] % v závislosti od trhov), bola reštrukturalizovaná, jej prítomnosť na trhu sa znížila o viac ako 50 % a ťažisko jej zamerania sa presunulo na retailové bankovníctvo. Zoštátnenie sa uskutočnilo bez náhrady pre predchádzajúcich akcionárov, pričom obchodná stratégia a politika kontroly rizík BPN sa v dôsledku neho zmenila.
- (82) Portugalské orgány takisto vyhlasujú, že proces predaja BPN bol otvorený a transparentný. Nakoniec, BIC nesmie do roku 2016 rozdeľovať dividendy s cieľom zabezpečiť, aby sa finančná podpora poskytnutá BPN použila na zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti banky. Dohoda o rozdelení zisku medzi štátom a BIC za výsledky nad [...] miliónov EUR umožňuje štátu získať späť časť nákladov na reštrukturalizáciu banky. Záväzok BIC nevyužiť štátnu pomoc, ktorú dostala, vo svojej obchodnej komunikácii, podľa portugalských orgánov zabezpečí, že pomoc sa nebude používať na úkor konkurentov. Ostatné možné záväzky uvedené v usmernení Komisie o reštrukturalizácii banky (ako napríklad opatrenia na posilnenie otvorenia sa trhu, obmedzenia trhového podielu alebo prevod ďalších aktív a činností) nie sú v kontexte reštrukturalizácie BPN vhodné.

5.2 Závazky, ktoré prijal portugalský štát

- (83) Pokiaľ ide o plnenie reštrukturalizačného plánu, portugalské orgány sa zaviazali:

Úroveň kapitálu

- (84) Pomer základného kapitálu Tier 1 BPN k dátumu predaja banke Banco BIC nebude vyšší ako [10 – 18] %.

⁽¹⁾ Pozri najmä oznámenie o uplatnení pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou, Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8.

- (85) Ak sa Banco BIC alebo spojený subjekt rozhodnú vrátiť pôžičky štátu alebo akémukoľvek subjektu kontrolovanému štátom po predaji, vrátia štátu späť kapitál spojený s uvedenými pôžičkami až do výšky [10 – 18] % rizikovo vážených aktív pôžičiek.

Problémové pôžičky

- (86) Banco BIC a spojený subjekt nebudú mať právo previesť problémové pôžičky na štát alebo akýkoľvek subjekt kontrolovaný štátom po roku [> 2013].
- (87) Banco BIC alebo spojený subjekt prevedú problémové pôžičky na štát alebo akýkoľvek subjekt kontrolovaný štátom na základe podmienok stanovených v odseku (85) až po úplnom vyčerpaní rezerv dostupných k dátumu predaja na účtoch BPN.

Linky likvidity

- (88) Existujúca úverová linka vo výške [150 – 500] miliónov EUR stanovená v rámcovej dohode v súvislosti s programom obchodovateľných cenných papierov BPN a zaručená štátom nebude predĺžená nad [...] rokov od dátumu predaja.
- (89) Odmena za linku likvidity vo výške [200 – 400] miliónov EUR, ktorú má CGD poskytnúť banke Banco BIC alebo spojenému subjektu, bude stanovená minimálne v sadzbe Euribor +[...] základných bodov.
- (90) Portugalsko do 31. decembra 2016 požiada Komisiu o predchádzajúce schválenie pred udelením akýchkoľvek úverových liniek alebo záruk po predaji od CGD alebo štátu pre Banco BIC alebo spojený subjekt.

Zákaz akvizícií

- (91) Banco BIC a spojený subjekt neuskutočnia žiadnu akvizíciu podnikov do 31. decembra 2016, pokiaľ celková hrubá kumulatívna kúpna cena uhradená zo strany Banco BIC a spojeného subjektu za všetky akvizície počas účtovného obdobia nebude nižšia ako [...] miliónov EUR. Celková hrubá kumulatívna kúpna cena akýchkoľvek takýchto akvizícií sa vypočíta bez zahrnutia prevzatia alebo prevodu dlhu týkajúceho sa týchto akvizícií.

Podriadený dlh

- (92) Banco BIC, spojený subjekt a Portugalsko si do 31. decembra 2016 neuplatnia žiadne práva na kúpnu opciu v súvislosti s podriadeným dlhom vydaným BPN pred dátumom predaja.

Marketing

- (93) Banco BIC alebo spojený subjekt nebudú vo svojich marketingových kampaniach a oznámeniach investorom odkazovať na využívanie štátnej pomoci.

6. Posúdenie

6.1 Existencia pomoci

- (94) V článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa stanovuje, že pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Z toho vyplýva, že štátne opatrenie je klasifikované ako štátna pomoc, ak spĺňa nasledujúce štyri (súhrnné) kritériá:

— štátne zdroje;

— selektívna výhoda;

— narúšajúci vplyv na hospodársku súťaž; a

— vplyv na obchod medzi členskými štátmi.

6.1.1. Opatrenia v prospech BPN a ekonomickej činnosti po predaji

6.1.1.1 Opatrenia poskytnuté pred zoštátnením

- (95) Portugalsko argumentuje, že opatrenia poskytnuté BPN pred zoštátnením nepredstavujú štátnu pomoc. Opatrenia pozostávajú z ELA a štyroch pôžičiek, ktoré poskytla CGD pred zoštátnením BPN v októbri a novembri 2008.

ELA

- (96) Pokiaľ ide o ELA, ako poznamenali portugalské orgány vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu z 24. októbra 2011, o podpore v podobe núdzovej likvidity poskytnutej BPN pred zoštátnením nezávisle rozhodla banka BdP s penalizačnou úrokovou sadzbou a s podporou záruk poskytnutých od BPN, bez štátnej záruky.

- (97) V čase pridelenia nástroja ELA (17. a 27. októbra 2008) nebolo prijaté žiadne rozhodnutie o platobnej schopnosti a zoštátnení BPN (keďže uvedené rozhodnutia boli prijaté až začiatkom novembra 2008). Nástroj ELA nebol súčasťou väčšieho balíka pomoci, ale len poskytnutím likvidity ako súčasťou bežných činností BdP.

(98) Komisia preto dospela k záveru, že poskytnutie ELA zo strany BdP pre BPN nepredstavovalo štátnu pomoc, v súlade s oznámením o bankovníctve ⁽¹⁾.

Pôžičky, ktoré poskytla CGD

Štátne zdroje

(99) Pokiaľ ide o pôžičky, ktoré poskytla CGD, Komisia konštatuje, že pred zoštatnením BPN banka získala od CGD pôžičky v celkovej výške 315 miliónov EUR, a nie 235 miliónov EUR ⁽²⁾.

(100) Komisia konštatuje, že CGD je v úplnom vlastníctve štátu, ktorý menuje členov jej predstavenstva. S cieľom stanoviť, či sú pôžičky pripísateľné štátu, je potrebné posúdiť osobitné okolnosti, za ktorých boli poskytnuté, aby sa stanovilo, či CGD konala z dôvodov odlišujúcich sa od bežnej obchodnej praxe. V tom zmysle sú relevantné nasledujúce úvahy.

(101) Po prvé, v čase poskytnutia prvých troch pôžičiek v októbri 2008 už boli ťažkosti BPN všeobecne známe. Podľa portugalských orgánov BPN čelila problémom s likviditou od leta 2008, čo dokazujú podstatné zmeny vo vrcholovom manažmente BPN (od začiatku roka 2008 sa zmenil dvakrát), audity BPN, ktoré vykonala BdP v júni a zníženie ratingu BPN agentúrou Moody's na Baa3 18. júla 2008. Ďalej, druhá, tretia a štvrtá pôžička boli poskytnuté po 22. októbri 2008, čo je dátum, v ktorom podľa Portugalska bola BPN v situácii závažnej zápornej likvidity. Akýkoľvek veriteľ konajúci v bežnej obchodnej praxi by od BPN požadoval informácie potrebné na pochopenie jej situácie v oblasti likvidity a schopnosti splácať predtým, ako by jej poskytol ďalšiu pôžičku, a preto by sa dozvedel o nestabilnej finančnej situácii BPN.

(102) Po druhé, sumy pôžičiek boli veľmi významné v porovnaní s veľkosťou súvahy a záväzkov BPN v danom čase, čo predstavuje podstatnú individuálnu expozíciu CGD voči banke v ťažkostiach.

(103) Po tretie, pôžičky boli poskytnuté v októbri a novembri 2008, skoro po zlyhaní Lehman Brothers, v čase, keď boli medzibankové trhy zväčša nedostupné aj pre najsilnejšie medzinárodné finančné inštitúcie, keď už aj banky samotné čelili podstatným výzvam v oblasti likvidity.

(104) Po štvrté, pokiaľ ide o štvrtú pôžičku, Komisia konštatuje, že CGD nielen riadila BPN v záujmoch štátu podľa článku 2 ods. 7 zákona o zoštatnení, ale aj získala štátnu záruku podľa článku 2 ods. 9 zákona o zoštatnení, pokiaľ ide o všetky úvery a likviditu, ktorú by poskytla banke BPN v kontexte zoštatnenia a „v zastúpení štátu“.

(105) Vzhľadom na všeobecnú finančnú a hospodársku situáciu a osobitne na všeobecne známe ťažkosti BPN by bolo veľmi nepravdepodobné, že by iná inštitúcia poskytla BPN dotknutú likviditu, čím sa vysvetľuje, prečo portugalské orgány považovali opatrenia CGD v oblasti likvidity sa opatrenia „osobitnej“ povahy (pozri odsek (25)).

(106) Na základe každej z týchto úvah Komisia dospela k záveru, že rozhodnutie CGD o poskytnutí príslušných pôžičiek BPN pred jej zoštatnením nebolo bežným obchodným rozhodnutím. Rozhodnutie urobiť tak sa preto musí považovať za priamo prisúdiťelné štátu. Pôžičky preto predstavujú štátne zdroje.

Výhoda

(107) Keďže pôžičky umožnili BPN získať likviditu, ktorú by inak nebola schopná získať na trhu, poskytli BPN likviditu, ktorú potrebovala, aby mohla naďalej fungovať a súťažiť, *inter alia*, o pôžičky a vklady na bankových trhoch, na ktorých pôsobila.

(108) Komisia sa preto domnieva, že BPN získala ekonomickú výhodu.

Selektívnosť

(109) Príslušné opatrenia sú selektívne, pretože sú výhradne v prospech BPN.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

(110) Napriek pripomienke Portugalska v tom zmysle, že BPN bola pred zoštatnením zaradená v portugalskom bankovom sektore až na deviatom mieste, pôžičky zo strany CGD narušili hospodársku súťaž alebo hrozilo, že ju narušia, uvedením BPN do výhodnej pozície voči ostatným konkurenčným bankám, pretože jej umožnili získať likviditu, ktorú by inak na trhu nezískala.

⁽¹⁾ Oznámenie o uplatnení pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou, Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8, bod 51.

⁽²⁾ So zohľadnením podania z 20. januára 2012, v ktorom sa uvádza pôžička vo výške 80 miliónov EUR poskytnutá 3. novembra 2008.

(111) Vzhľadom na to, že BPN pôsobila na vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej úrovni v čase poskytnutia pôžičiek, a to napríklad aj prostredníctvom svojej francúzskej dcérskej spoločnosti, hrozilo, že opatrenia ovplyvnia obchod medzi členskými štátmi.

Záver

(112) Komisia sa preto domnieva, že štyri pôžičky v celkovej výške 315 miliónov EUR, ktoré poskytla CGD banke BPN v októbri a novembri 2008, predstavujú štátnu pomoc.

6.1.1.2. Opatrenia poskytnuté po zoštátnení, ktoré konkrétne nesúvisia s predajom banke BIC

(113) Komisia už uviedla vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011, že zoštátnenie nepredstavuje štátnu pomoc v prospech akcionárov BPN.

(114) Nasledujúce opatrenia, ktoré neboli konkrétne spojené s predajom skupine BIC, boli poskytnuté po zoštátnení BPN:

a) štátna záruka na záväzky vydané BPN a financované CGD vrátane emisie obchodovateľného cenného papiera upísaného CGD, ako aj využitia úverových nástrojov peňažného trhu poskytnutých zo strany CGD;

b) prevod aktív a pasív na tri SPV vo vlastníctve štátu.

Štátna záruka na záväzky vydané zo strany BPN

Štátne zdroje

(115) Štátna záruka na obchodovateľný cenný papier vydaný BPN (a SPV) a upísaný zo strany CGD, ktorá bola poskytnutá pre BPN po zoštátnení, bola financovaná priamo členským štátom. Okrem toho podľa článku 2 ods. 9 zákona o zoštátnení všetky úverové linky alebo linky likvidity, ktoré ponúkla CGD v prospech BPN (a SPV) v súvislosti so zoštátnením, mali byť zaručené portugalským štátom. Je preto nesporné, že všetky finančné prostriedky, ktoré poskytla CGD pre BPN (alebo SPV) po zoštátnení, zahŕňali štátne zdroje.

(116) Okrem toho by sa malo zdôrazniť, že po zoštátnení bola CGD jediným subjektom, ktorý poskytoval finančné prostriedky BPN alebo SPV a že jej expozícia sa postupom času zvyšovala, keďže iné záväzky sa stali splatnými a pôvodní veritelia ich splatnosť nepredĺžili, ani neboli nahradené pôžičkami od iných inštitúcií. Nedostatok alternatívnych zdrojov financovania pre

BPN nie je prekvapujúci so zreteľom na jej finančné ťažkosti a na to, že jej neistá budúcnosť bola verejne známa.

Výhoda

(117) Štátne záruky umožnili BPN získať finančnú podporu v situácii, v ktorej nemala na trhu žiadne alternatívy.

(118) Umožnili BPN pokračovať v činnosti na trhu, súťažiť o ekonomickú činnosť (nielen na udržanie podnikania, ale možno aj o novú ekonomickú činnosť), ako aj plniť si svoje záväzky voči klientom a ostatným účastníkom trhu.

(119) Na základe uvedeného Komisia dospela k záveru, že štátne záruky poskytli BPN ekonomickú výhodu.

Selektívnosť

(120) Dotknuté opatrenia sú selektívne, pretože sú v prospech konkrétneho subjektu, BPN. Okrem toho, pokiaľ ide o časť linky likvidity, ktorá pokračovala po predaji, zvýhodnili aj spojený subjekt.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

(121) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

(122) Štátne záruky v prospech BPN umožnili BPN prijímať veľký objem finančných prostriedkov, ktoré neboli k dispozícii na trhu a poskytli BPN selektívnu výhodu. Umožnili BPN zostať na trhu a vykonávať svoje činnosti bez ďalšieho zhoršovania spôsobeného jej predchádzajúcou situáciou. Predstavujú štátnu pomoc.

Prevod aktív na SPV

Štátne zdroje

(123) Presunutie určitých aktív z BPN na SPV, ktoré sú v úplnom vlastníctve členského štátu, znamená, že členský štát za ne nesie úplnú finančnú zodpovednosť a znáša všetky riziká týkajúce sa aktív v SPV, z ktorých aspoň niektoré môžu byť nevyhnutné. Opatrenie preto zahŕňa štátne zdroje.

Výhoda

- (124) Komisia sa domnieva, že prevod aktív na SPV pred predajom v účtovnej hodnote 3,9 miliardy EUR (so zníženiami hodnoty odhadovanými na 1,8 miliardy EUR) predstavuje výhodu pre BPN, pretože nebola zachovaná transparentnosť *ex ante*, aktíva neboli ocenené trhovou cenou a štát nebol v rámci prevodu odmenený.
- (125) Komisia sa domnieva, že prevod aktív v účtovnej hodnote a nie v trhovej hodnote predstavuje ekonomickú výhodu pre BPN v porovnaní s jej konkurentmi.

Selektívnosť

- (126) Dotknuté opatrenia sú selektívne, pretože sú v prospech konkrétneho subjektu, BPN.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

- (127) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

6.1.1.3. Opatrenia poskytnuté po zoštátnení a týkajúce sa predaja banke BIC

- (128) Okrem opatrení poskytnutých BPN po zoštátnení, ktoré nesúviseli s predajom banke BIC, boli v súvislosti s predajom banke BIC poskytnuté ďalšie opatrenia. Zahŕňajú:

- a) rekapitalizáciu BPN na účel odpredaja;
- b) prevod ďalších aktív a pasív súvisiacich s predajom na BPN;
- c) právo BIC po predaji previesť problémové pôžičky na štát;
- d) prevod nákladov súvisiacich s možnými súdnymi spormi na štát na účel predaja; a
- e) poskytnutie linky likvidity spojenému subjektu od CGD po predaji a udržiavanie úverovej linky vo forme obchodovateľného cenného papiera po predaji, zaisteného štátom, vo výške [150 – 500] miliónov EUR.

Rekapitalizácia BPN na účel predaja*Štátne zdroje*

- (129) Rekapitalizácia BPN vo výške 600 miliónov EUR sa uskutočnila 15. februára 2012. Uvedené opatrenie vykonal priamo štát, a to prostredníctvom štátnych zdrojov na účel odpredaja banke BIC.

Výhoda

- (130) Rekapitalizácia BPN vo výške 600 miliónov EUR 15. februára 2012 bola nastavená tak, aby sa pre BPN zabezpečilo [200 – 400] miliónov EUR vo forme vlastného kapitálu v okamihu predaja. Táto suma zodpovedala v čase ponuky BIC z 20. júla 2011 odhadovaným [10 – 18] % základného kapitálu Tier 1. Je výrazne nad rámec regulačného minima (9 % základného kapitálu Tier 1 ku koncu roka 2011 a 10 % základného kapitálu Tier 1 ku koncu roka 2012) ⁽¹⁾.

- (131) Komisia sa domnieva, že kapitálová injekcia predstavuje ekonomickú výhodu pre BPN a pre hospodársku činnosť po predaji. Výhoda pozostáva zo zabezpečenia toho, že kapitál potrebný na splnenie a prekročenie regulačných požiadaviek je pre BPN dostupný po rekapitalizácii a takisto bude dostupný pre spojený subjekt. Uvedený kapitál umožňuje BPN, a umožní aj spojenému subjektu, aby bol aktívny na trhoch a poskytoval nové úvery v ekonomickom kontexte, v ktorom musia ostatní konkurenti znižovať zadĺženie.

Selektívnosť

- (132) Dotknuté opatrenia sú selektívne, pretože sú výhradne v prospech konkrétneho subjektu – BPN a spojeného subjektu, ktorý bude pokračovať v hospodárskej činnosti po predaji.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

- (133) Portugalsko tvrdí, že BPN pokračovala po zoštátnení v znižovaní svojho trhového podielu a že spojený subjekt bude mať trhový podiel nižší ako 1 % z hľadiska úverov poskytovaných klientom, zdrojov klientov alebo bankových produktov a menej ako 2 % na akomkoľvek z relevantných trhov. Napriek tomu opatrenia narušajú alebo hrozí, že narušia hospodársku súťaž, pretože zapríčiňujú, že BPN a spojený subjekt po predaji banke BIC bude vo zvýhodnenej situácii voči ostatným konkurenčným bankám. Nadmerný kapitál v spojenom subjekte chráni hospodársku činnosť pred investičnými rizikami, ktorým čelia ostatní konkurenti. Takisto zvyšuje pravdepodobnosť, že ďalšia likvidita bude dostupná pre oboch príjemcov a mohol by zjednodušiť budúcu expanziu BPN a spojeného subjektu v hospodárskom kontexte, v ktorom ostatní konkurenti pôsobiaci v Portugalsku musia znižovať zadĺženie.

⁽¹⁾ Pozri „Aviso de Banco de Portugal č. 3/2011“, ktorým sa od úverových inštitúcií vyžaduje, aby dosiahli pomer základného kapitálu Tier 1 na konsolidovanom základe vo výške 9 % do 31. decembra 2011.

- (134) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

- (135) Rekapitalizácia BPN vo výške 600 miliónov EUR, ktorá sa uskutočnila 15. februára 2012, predstavuje štátnu pomoc.

Prevod ďalších aktív a pasív BPN súvisiacich s predajom

- (136) Opatrenia poskytnuté v súvislosti s odpredajom banke BIC zahŕňajú právo BIC požiadať o prevod ďalších aktív a pasív BPN pred uzavretím, ako napríklad pôžičiek úverovým inštitúciám, alebo hmotného a finančného majetku. Zahŕňajú aj právo BIC previesť vklady s ocenením [...] základných bodov nad príslušnou referenčnou sadzbou alebo získať od štátu rozdiel v odmene za tieto vklady.

Štátne zdroje

- (137) Odstránenie určitých pôžičiek a záväzkov (vrátane vkladov) z BPN, ktoré si zvolí BIC, je priamo financované členským štátom. Akékoľvek položky vyňaté z BPN budú prevedené buď v účtovnej hodnote na SPV, ktoré sú v úplnom vlastníctve členského štátu, alebo budú v každom prípade v rámci jeho finančnej zodpovednosti. Členský štát by preto znášal finančné bremeno spracovania a predaja uvedených aktív a pasív. Členský štát by takisto musel financovať rozdiel medzi príslušným úrokom z vkladov a hraničnou hodnotou ocenenia vo výške [...] základných bodov nad referenčnou sadzbou.

Výhoda

- (138) Komisia sa domnieva, že prevod ďalších aktív a záväzkov na SPV pred predajom predstavuje výhodu pre BPN a spojený subjekt, pretože nebola zachovaná transparentnosť *ex ante*, aktíva neboli ocenené trhovou cenou a štát nebol v rámci prevodu odmenený.

- (139) Komisia sa domnieva, že prevod aktív v účtovnej hodnote a nie v trhovej hodnote predstavuje ekonomickú výhodu pre BPN a spojený subjekt v porovnaní s jeho konkurentmi. BIC mohla slobodne rozhodnúť o výbere aktív, ktoré sa podľa danej podmienky rámcovej dohody vyjmú, a uvedené aktíva by neboli ocenené trhovou

hodnotou, ani štát by za ne nebol odmenený. Naopak, v rozsahu, v ktorom táto možnosť znižuje RWA BPN, by mohla spôsobiť zvýšenie pomeru kapitálu banky a v dôsledku toho jej schopnosť poskytovať nové pôžičky a byť aktívna na trhu. Po predaji by sa uvedená výhoda preniesla na spojený subjekt.

- (140) Odmena zo strany štátu vo výške rozdielu medzi príslušným úrokom z vkladov a prahovou hodnotou oceňovania vo výške [...] základných bodov nad referenčnou sadzbou odstraňuje náklady, ktoré by musela BPN znášať za normálnych okolností, a preto predstavuje pre ňu výhodu.

Selektívnosť

- (141) Dotknuté opatrenia sú selektívne, pretože sú výhradne v prospech konkrétneho subjektu – BPN – a hospodárskej činnosti, ktorá bude pokračovať po predaji.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

- (142) Opatrenia narušujú alebo hrozia narušením hospodárskej súťaže, pretože stavajú BPN a spojený subjekt po predaji banke BIC do zvýhodnenej situácie voči ostatným konkurenčným bankám, pretože sa od nej nevyžaduje znižovanie zadĺženia ako od ostatných konkurentov a umožňujú BPN a spojenému subjektu poskytovať hospodárstvu viac úverov.

- (143) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

- (144) Prevod ďalších aktív a pasív (vrátane vkladov) zo súvahy BPN na SPV pred predajom predstavuje štátnu pomoc.

Právo BIC po predaji previesť problémové pôžičky na štát

- (145) BIC má právo späťne odpredať v lehote [...] mesiacov pôžičky, ktoré sú problémové najmenej [...] dní (maximálne do [...] % nominálnej hodnoty celkového portfólia pôžičiek zvoleného BIC po kompenzácii s existujúcimi vkladmi) a v sume nepresahujúcej úroveň zaistenia ([...] miliónov EUR).

Štátne zdroje

- (146) Právo BIC odstrániť ďalšie aktíva a pasíva zo súvahy po predaji je priamo financované členským štátom. Akékoľvek položky vyňaté z BPN budú prevedené buď v účtovnej hodnote na SPV, ktoré sú v úplnom vlastníctve členského štátu, alebo budú v každom prípade v rámci jeho finančnej zodpovednosti. Členský štát by preto znášal finančné bremeno spravovania a predaja uvedených aktív.

Výhoda

- (147) Komisia sa domnieva, že možnosť odstránenia problémových pôžičiek po predaji umožňuje BPN a spojenému subjektu rozšíriť svoju činnosť a poskytnúť viac úverov v hospodárskom kontexte, v ktorom ostatní konkurenti pôsobiaci v Portugalsku musia znižovať zadlženie. Ak by sa zachovala rovnaká úroveň vlastného imania, pomer kapitálu banky by sa odstránením problémových pôžičiek a znížením RWA ešte zvýšil. V dôsledku toho by sa zvýšila jej schopnosť poskytovať nové pôžičky a byť aktívna na trhu.

- (148) Spojený subjekt bude mať takisto výhodu voči svojim konkurentom, ktorí čelia znižovaniu hodnoty aktív s nižšou kvalitou, s ktorými sa musia vyrovnávať, čo obmedzuje objem kapitálu, ktorý majú k dispozícii na poskytovanie nových pôžičiek. Spojený subjekt by naopak nemal zníženú kapitálovú základňu o takéto zníženia hodnoty a klesajúcu hodnotu svojho úverového portfólia.

- (149) Okrem toho, možnosť BIC vrátiť problémové pôžičky štátu najneskôr do [...] po dátume predaja by mohlo zmeniť RWA banky a spôsobiť vyšší pomer základného kapitálu Tier 1, ako je úroveň [10 – 18] % vyplývajúca z ponuky BIC z 20. júla 2011. Komisia konštatuje, že záväzok Portugalska v tomto smere, že ak sa Banco BIC alebo spojený subjekt rozhodne vrátiť pôžičky štátu alebo akémukoľvek subjektu kontrolovanému štátom po predaji, splatí štátu kapitál súvisiaci s uvedenými pôžičkami až do výšky [10 – 18] % rizikovo vážených aktív pôžičiek a okrem toho prevedie problémové pôžičky a splatí kapitál spojený s uvedenými pôžičkami štátu až po úplnom vyčerpaní rezerv dostupných k dátumu predaja na účtoch BPN.

Selektívnosť

- (150) Dotknuté opatrenie je selektívne, pretože je výhradne v prospech konkrétneho subjektu – BPN – a hospodárskej činnosti, ktorá bude pokračovať po predaji.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

- (151) Opatrenie naruša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže, pretože stavia BPN a spojený subjekt po predaji banke BIC do zvýhodnenej situácie voči ostatným konkurenčným bankám, pretože sa od nej nevyžaduje znižovanie zadlženia ako od ostatných konkurentov a umožňuje BPN a spojenému subjektu poskytovať hospodárstvu viac úverov.
- (152) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Unie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

- (153) Opatrenie by mohlo BPN a spojenému subjektu v prípade neexistencie záväzku o vrátení kapitálu súvisiaceho s pôžičkami spätne upraviť RWA banky po predaji. Spôsobilo by vyššiu pomernú kapitalizáciu banky. Z toho dôvodu predstavuje pre banku výhodu a naruša hospodársku súťaž s ostatnými konkurentmi. Opatrenie predstavuje štátnu pomoc.

Prevod rizík možných súdnych sporov na štát*Štátne zdroje*

- (154) Prevod rizík možných súdnych sporov BPN na štát predstavuje záväzok, ktorý preberá štát.

Výhoda

- (155) Prevzatím záväzku od BPN štát poskytuje BPN a spojenému subjektu výhodu v porovnaní s ich konkurentmi, ktorí musia znášať rovnocenné záväzky vo svojich súvahách.

Selektívnosť

- (156) Dotknuté opatrenie je selektívne, pretože je výhradne v prospech konkrétneho subjektu (BPN a spojeného subjektu, ktorý vznikne po predaji banke BIC).

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

- (157) Opatrením sa poskytuje kapitálová úľava pre BPN a spojený subjekt v situácii, v ktorej na trhu neexistovali alternatívy a v ktorej musia konkurenti znášať takéto záväzky vo svojich súvahách.

(158) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

(159) Opatrenie je opatrením kapitálovej úľavy a predstavuje štátnu pomoc.

Poskytnutie linky likvidity vo výške 300 miliónov EUR od CGD spojenému subjektu po predaji a udržiavanie úverovej linky vo forme obchodovateľného cenného papiera vo výške [150 – 350] miliónov EUR v prospech BPN

Štátne zdroje

(160) Poskytnutie linky likvidity vo výške [150 – 350] miliónov EUR spojenému subjektu po predaji a udržiavanie úverovej linky vo forme obchodovateľného cenného papiera vo výške [150 – 500] miliónov EUR v prospech BPN po predaji sa musí považovať za prisúdiťelné štátu so zohľadnením osobitných okolností, za ktorých k nim došlo.

(161) Po prvé, CGD je v úplnom vlastníctve štátu, ktorý menuje členov jej predstavenstva. Ako sa uvádza v odseku (100), CGD bola zo zákona menovaná, aby riadila BPN a takisto získala štátnu záruku podľa článku 2 ods. 9 zákona o zoštatnení, pokiaľ ide o všetky úvery a likviditu, ktorú by mohla poskytnúť BPN v súvislosti so zoštatnením a „v zastúpení štátu“. Uvedená záruka sa naďalej vzťahuje na úverovú linku vo výške [150 – 500] miliónov EUR.

(162) Po druhé, rozhodnutia o udelení linky likvidity a úverovej linky neprijala CGD nezávisle, ale boli súčasťou podmienok predaja dohodnutých medzi BIC a portugalskými orgánmi.

(163) Poskytnutie linky likvidity vo výške [200 – 400] miliónov EUR spojenému subjektu zo strany CGD po predaji a udržiavanie úverovej linky vo forme obchodovateľného cenného papiera vo výške [150 – 500] miliónov EUR po predaji sú preto obe priamo prisúdiťelné členskému štátu.

Výhoda

(164) Opatrenia umožňujú BPN a spojenému subjektu jednoduchý a lacný prístup k likvidite.

(165) Pokiaľ ide o úverovú linku vo výške [200 – 400] miliónov EUR, ktorú CGD poskytla skupine BIC, Komisia konštatuje, že poskytne rezervu pre pozíciu financovania spojeného subjektu, ak by došlo k odlivom vkladov po predaji. Takúto úverovú linku CGD neposkytla žiadnemu inému subjektu okrem spojeného subjektu. Úverová linka preto predstavuje pre spojený subjekt ekonomickú výhodu.

(166) Udržiavanie úverovej linky so štátnou zárukou vo výške [150 – 500] miliónov EUR do [...] na prebiehajúci program obchodovateľného cenného papiera takisto poskytuje BPN a spojenému subjektu výhodu voči ich konkurentom z hľadiska prístupu k likvidite.

Selektívnosť

(167) Dotknuté opatrenia sú selektívne, pretože sú výhradne v prospech konkrétneho subjektu (BPN a spojeného subjektu, ktorý vznikne z odpredaja banke BIC).

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

(168) Výhoda poskytnutá BPN a spojenému subjektu po predaji narušuje hospodársku súťaž, o to viac, ak sa zväžia súčasne vysoké náklady na prijaté úvery a pôžičky na finančných trhoch.

(169) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na to, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, a na to, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

(170) Poskytnutie linky likvidity vo výške [200 – 400] miliónov EUR od CGD pre spojený subjekt po predaji a udržiavanie úverovej linky vo forme obchodovateľného cenného papiera vo výške [150 – 500] miliónov EUR v prospech BPN predstavuje štátnu pomoc.

6.1.1.4 Možná pomoc kupujúcemu

(171) Podľa bodu 49 oznámenia o bankovníctve, aby sa zabezpečilo, že pomoc nebude poskytnutá kupcovi finančnej inštitúcie predanej štátom, je dôležité dodržiavať určité požiadavky, a to najmä, že: proces predaja prebieha otvorene, transparentne, nediskriminačne a nepodmieňuje, predaj sa uskutočňuje za trhových podmienok a štát maximalizuje predajnú cenu dotknutých aktív a záväzkov.

(172) Pokiaľ ide o prvú požiadavku, hoci sa proces predaja začal ako otvorené a nepodmienené výberové konanie, záväzná ponuka predložená zo strany BIC nebola konečná, pokiaľ ide o niekoľko podstatných aspektov navrhovanej transakcie vrátane konečného rozsahu aktív a pasív BPN, ktoré BIC plánovala nadobudnúť, a presného počtu pobočiek a počtu zamestnancov, ktorých mala prevziať. Všetky uvedené aspekty boli prerokované na následných dvojstranných rokovaníach medzi portugalskými orgánmi a BIC a vyvrcholili rámcovou dohodou z 9. decembra 2011. Ani rámcová dohoda nie je konečná, pokiaľ ide o presný rozsah banky, ktorá sa nadobúda. Konkrétne sa v nej neurčujú aktíva a pasíva, ktoré BIC prevezme, napriek jasnej špecifikácii, že BPN bude mať v okamihu predaja vlastné imanie vo výške [200 – 400] miliónov EUR. Inými slovami, ani v ponuke BIC z 20. júla 2011, ani v rámcovej dohode sa jasne nespresňuje, čo BIC kupuje, ale v oboch sa za to určuje presná cena.

(173) V tejto súvislosti je dôležité uviesť, že rámcová dohoda by sa nemala odlišovať od podmienok záväznej ponuky BIC z 20. júla 2011 tým, že by poskytovala BIC a/alebo spojenému subjektu ďalšie výhody. Dokonca vzhľadom na veľmi voľné podmienky záväznej ponuky z 20. júla 2011 by BIC mohla veľmi pravdepodobne získať od štátu ďalšie koncesie, napríklad znížením rozsahu aktív a pasív, ktoré účinne nadobudne. Dôsledkom týchto ďalších koncesií by bol vyšší pomer základného kapitálu Tier 1, ako vyplýva z ponuky BIC z 20. júla 2011, bez toho, aby boli v rozpore s podmienkami procesu predaja.

(174) Komisia preto víta záväzok Portugalska obmedziť úroveň kapitalizácie BPN k dátumu predaja na [10 – 18] % základného kapitálu Tier 1, ako vyplýva z ponuky BIC. Ďalší záväzok Portugalska, aby BIC vrátila kapitál spojený s akýmkoľvek problémovými pôžičkami, ktoré by vrátila štátu alebo subjektu vo vlastníctve štátu po predaji, zabezpečuje, že úroveň základného kapitálu Tier 1 sa po predaji nebude neoprávnene zvyšovať.

Štátne zdroje

(175) Ako sa preukázalo v oddiele 6.1.1.3, všetky opatrenia spojené s predajom skupine BIC zahŕňajú štátne zdroje.

Výhoda

(176) Bez stanovenia základného kapitálu Tier 1 BPN v ponuke BIC z 20. júla 2011 alebo v rámcovej dohode (pričom v oboch sa uvádza len absolútna suma kapitálu, ktorý má existovať v BPN v okamihu predaja bez zohľadnenia RWA banky alebo práva BIC zvoliť si aktíva a pasíva, ktoré budú prevedené na SPV pred predajom) Komisia

konštatuje, že je možné, že BPN môže mať nakoniec pomer základného kapitálu Tier 1 nad rámec toho, čo sa uvádzalo v ponuke. Podľa informácií predložených portugalskými orgánmi je [10 – 18] % pomer základného kapitálu Tier 1 úroveň kapitálu, ktorá vyplýva z ponuky BIC z 20. júla 2011.

(177) Komisia však konštatuje, že Portugalsko sa zaviazalo obmedziť úroveň kapitalizácie BPN k dátumu predaja na [10 – 18] % základného kapitálu Tier 1, ako vyplýva z ponuky BIC. Takto sa umožní, aby štát maximalizoval predajnú cenu dotknutých aktív a pasív. Tento záväzok je potrebný, aby sa zabezpečilo, že sa banke BIC neposkytne výhoda.

(178) Okrem toho vykonaním práva na prevod ďalších problémových pôžičiek na štát po predaji by BIC mohla ešte znížiť rozsah banky, čím by sa zvýšil pomer základného kapitálu Tier 1 pre spojený subjekt na vyšší pomer, ako vyplýva z ponuky BIC z 20. júla 2011. Mohlo by to predstavovať ďalšiu výhodu pre BIC. Ďalší záväzok Portugalska, aby BIC vrátila kapitál spojený s akýmkoľvek problémovými pôžičkami, ktoré by vrátila štátu alebo subjektu vo vlastníctve štátu po predaji, zabezpečuje, že úroveň základného kapitálu Tier 1 sa po predaji nebude ďalej zvyšovať. Tento dodatočný záväzok je potrebný, aby sa zabránilo poskytnutiu výhody banke BIC.

Selektívnosť

(179) Dotknuté opatrenia sú selektívne, keďže sú v prospech konkrétneho subjektu, konkrétne BIC a implicitne aj v prospech spojeného subjektu.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

(180) Vzhľadom na pozíciu BPN v portugalskom finančnom sektore a na skutočnosť, že finančný sektor je otvorený intenzívnej hospodárskej súťaži na úrovni Únie, ako aj na skutočnosť, že BPN súťaží s podstatným počtom dcérskych spoločností zahraničných bánk v Portugalsku, sa Komisia domnieva, že akákoľvek výhoda zo štátnych zdrojov by mohla mať vplyv na obchod v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

Záver

(181) Vzhľadom na záväzky prijaté Portugalskom môže Komisia dospieť k záveru, že konečné výsledky procesu vrátane prvkov dohodnutých s BIC v rámcovej dohode by nezmenili výsledok verejného konania a skupine BIC sa procesom predaja neposkytla žiadna výhoda.

6.1.2 Vyčíslenie pomoci

- (182) BPN a spojený subjekt budú pokračovať v ekonomických činnostiach BPN, v ktorých sa využilo niekoľko opatrení štátnej pomoci, zhrnutých ďalej:

Tabuľka 1

Opatrenia pomoci poskytnuté BPN a spojenému subjektu

Opis	Suma v miliónoch EUR
a. Pôžičky, ktoré poskytla CGD pred zoštátnením	315
b. Prevod aktív vo výške 3,9 miliardy EUR na SPV pred výberovým konaním	medzi 1 800 a 4 000
c. Kapitálová injekcia od štátu z 15. februára 2012	600
d. Likvidita, ktorú banke BPN poskytla CGD (k 31. decembru 2011), z ktorej je krytých explicitnou štátnou zárukou	[150 – 500] [200 – 400]
e. Likvidita, o ktorú požiadala BIC pre spojený subjekt, z toho tvorí udržiavanie existujúceho programu obchodovateľného cenného papiera, z toho nová linka likvidity	400 300

- (183) Po prvé, je nutné uviesť, že tieto opatrenia pomoci sa nemajú všetky považovať za kumulatívne, keďže podľa portugalských orgánov niektoré opatrenia nahradili iné (napríklad počiatočné pôžičky poskytnuté zo strany CGD pred zoštátnením boli po zoštátnení nahradené obchodovateľným cenným papierom vydaným BPN).

- (184) Opatrenia b) a c) buď zahŕňajú kapitálové injekcie alebo sú rovnocenné s kapitálovými injekciami. Ich výška je aspoň 3 miliardy EUR alebo približne 50 % súvahy BPN pred zoštátnením. Okrem toho celková výška štátnych záruk na program emisie obchodovateľného cenného papiera poskytnutá Portugalskom v prospech BPN od zoštátnenia je 5 miliárd EUR, z čoho 4,5 miliardy EUR bolo použitých k 31. decembru 2011.

- (185) Okrem toho má BIC právo previesť vklady s ocenením nad [...] základných bodov alebo nechať štát, aby vyplatil rozdiel, pričom Portugalsko odhadlo náklady vo výške

približne [...] EUR. Nakoniec, prevod nákladov súvisiacich s možnými súdnymi spormi na štát a prevod ďalších aktív a pasív v kontexte predaja vrátane problémových pôžičiek zo súvahy BPN na SPV predstavuje ďalšiu pomoc, ktorú Portugalsko považuje za nevyčísliteľnú.

6.2 Zlučiteľnosť rôznych opatrení pomoci: uplatnenie článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ

- (186) Článkom 107 ods. 3 písm. b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa Komisia oprávňuje, aby vyhlásila pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak je určená „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“.

- (187) Komisia uznala, že celosvetová finančná kríza môže spôsobiť vážnu poruchu fungovania v hospodárstve členského štátu a že na nápravu uvedenej poruchy môžu byť vhodné opatrenia podporujúce banky. Uvedená analýza sa potvrdila v oznámení o bankovníctve, oznámení o rekapitalizácii⁽¹⁾, oznámení o znehodnotených aktívach⁽²⁾ (IAC) a oznámení o reštrukturalizácii⁽³⁾. Komisia naďalej zastáva názor, že štátna pomoc môže byť schválená podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, pokiaľ ide o obnovený výskyt napätia na finančných trhoch. Komisia uvedený názor potvrdila schválením oznámenia o predĺžení v roku 2011, ktorým sa uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v kontexte finančnej krízy predlžuje aj na obdobie po 31. decembri 2011⁽⁴⁾.

- (188) Osobitne Portugalsko výrazne zasiahla finančná a hospodárska kríza. Jej dôsledky boli potvrdené v rôznych rozhodnutiach Komisie⁽⁵⁾, ktorými sa schvaľujú opatrenia, ktoré prijali portugalské orgány na boj proti finančnej kríze. Okrem toho by sa mala zohľadniť náročná hospodárska a finančná situácia, ktorá viedla 7. apríla 2011 k oficiálnej žiadosti Portugalska o medzinárodnú pomoc, čo viedlo k podpísaniu MoP 17. mája 2011.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 10, 15.1.2009, s. 2.

⁽²⁾ Oznámenie Komisie o zaobchádzaní so znehodnotenými aktívami v bankovom sektore Spoločenstva, Ú. v. EÚ C 72, 26.3.2009, s. 1.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie s názvom Návrat k životaschopnosti a hodnotenie reštrukturalizačných opatrení vo finančnom sektore v podmienkach súčasnej krízy podľa pravidiel štátnej pomoci, Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9.

⁽⁴⁾ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. januára 2012, Ú. v. EÚ C 356, 6.12.2011, s. 7.

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Komisie z 29. októbra 2008 vo veci štátnej pomoci NN60/2008 – Portugalská záručná schéma, Ú. v. EÚ C 9, 14.1.2009 a korigendum, Ú. v. EÚ C 25, 31.1.2009, predĺžené rozhodnutím Komisie z 22. februára 2010 vo veci štátnej pomoci N51/2010, Ú. v. EÚ C 96, 16.4.2010, ďalej predĺženého rozhodnutím Komisie z 23. júla 2010 vo veci štátnej pomoci N315/2010, Ú. v. EÚ C 283, 20.10.2010, ďalej predĺženého rozhodnutím Komisie z 21. januára 2011 vo veci štátnej pomoci SA.32158, Ú. v. EÚ C 111, 9.4.2011 a ďalej predĺženého rozhodnutím Komisie z 21. decembra 2011 vo veci štátnej pomoci SA.34034, zatiaľ neuverejneným.

(189) Komisia sa domnieva, že neriadené zlyhanie BPN by malo pre portugalské hospodárstvo vážne dôsledky. Opatrenia možno preto posúdiť na základe článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy.

6.4 Zlučiteľnosť s oznámením o reštrukturalizácii

(190) V oznámení o reštrukturalizácii sa ustanovujú pravidlá štátnej pomoci vzťahujúce sa na reštrukturalizáciu finančných inštitúcií v súčasnej kríze. Podľa oznámenia o reštrukturalizácii, aby reštrukturalizácia finančnej inštitúcie v súvislosti so súčasnou finančnou krízou bola zlučiteľná s článkom 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, musí:

- i) viesť k obnoveniu životaschopnosti banky;
- ii) zahŕňať dostatočný vlastný príspevok príjemcu pomoci (rozdelenie bremena);
- iii) obsahovať dostatočné opatrenia na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže.

6.3.1 Životaschopnosť

(191) V bodoch 9 a 10 oznámenia o reštrukturalizácii sa uvádza, že členský štát by mal poskytnúť komplexný a podrobný plán reštrukturalizácie, ktorý by mal obsahovať úplné informácie o podnikateľskom modeli. V pláne by sa takisto mali určiť príčiny ťažkostí, ktorým finančná inštitúcia čelí, a alternatívy k navrhovanému plánu reštrukturalizácie.

(192) Plán reštrukturalizácie by mal preukázať, že stratégia banky je založená na ucelenej koncepcii a dokázať, že banka obnovila svoju dlhodobú životaschopnosť bez spoliehania sa na štátnu podporu.

(193) V oznámení o reštrukturalizácii sa v bode 17 potvrdzuje, že predaj (časti) finančnej inštitúcie tretej strane môže pomôcť obnoviť jej dlhodobú životaschopnosť. V tomto prípade Komisia zistila, že portugalské orgány sa rozhodli predať BPN prostredníctvom výberového konania. V dôsledku toho bude bankový podnik predaný BIC po určitých úpravách a vybrané aktíva sa prevedú na SPV s cieľom ich postupnej likvidácie. Komisia preto musí posúdiť, či bude bankový podnik BPN, ktorý bude súčasťou podniku kupujúceho (spojeného subjektu), životaschopný.

(194) Komisia vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011 uviedla, že jej nebol doručený podnikateľský plán, v ktorom by sa preukázala životaschopnosť BPN ako začleneného subjektu s BIC, a preto nemohla v tomto

smere dospieť k záveru. Portugalsko predložilo pre BPN začlenenú s BIC podrobný podnikateľský plán vo forme reštrukturalizačného plánu v januári 2012 (vrátane dodatočných informácií o podniku a životaschopnosti poskytnutých 3. februára 2012).

(195) Podľa reštrukturalizačného plánu z januára 2012 má časť BPN, ktorá je predaná banke BIC, podstatne nižšiu súvalu, približne vo výške [...] miliárd EUR, v porovnaní so súvahou BPN v okamihu zoštátnenia.

(196) Spolu s aktívami BIC bude mať spojený subjekt celkové aktíva vo výške približne [...] miliárd EUR.

(197) Súvaha BPN v okamihu predaja banke BIC obsahuje len životaschopnejšie činnosti a najlepšie aktíva banky. Najmä úverové portfólio prevedené na BIC bolo vyčistené a väčšina nelikvidných aktív bola presunutá na SPV.

(198) Pasíva BPN pozostávajú najmä z retailových vkladov v celkovej výške 1 669 miliónov EUR a podriadených dlhov v celkovej výške 246 miliónov EUR.

Tabuľka 2

BPN po predaji a po kapitálovej injekcii (pro forma) ⁽¹⁾

	V miliónoch EUR
Hotovosť, centrálné banky a úverové inštitúcie	[...]
Čisté úvery zákazníkom	[...]
Ostatné aktíva	[...]
AKTÍVA SPOLU	[...]
Vklady	[...]
Ostatné pasíva	[...]
Podriadený dlh	[...]
PASÍVA SPOLU	[...]
Vlastný kapitál	[...]
PASÍVA A KAPITÁL SPOLU	[...]

⁽¹⁾ Podanie Portugalska zo 17. februára 2012, príloha II.

- (199) V reštrukturalizačných opatreniach, ktoré už začali dočasní správcovia, bude pokračovať BIC a bude naprávať konkrétne príčiny ťažkostí BPN.
- (200) Ako sa uvádza v odseku (24), manažment bol úplne vymenený. Vzhľadom na osobitné okolnosti, ktoré viedli k zoštatneniu BPN a najmä početné údajné prípady podvodu spáchané bývalým manažmentom banky, nový manažment otvoril niekoľko súdnych konaní⁽¹⁾ s cieľom obrániť záujmy banky. Postupy banky na posúdenie rizika sa úplne zmenili tak, aby sa vykonávali osvedčené postupy.
- (201) Noví správcovia BPN sa zamerali aj na optimalizáciu nákladovej štruktúry a prijali niekoľko iniciatív na zníženie prevádzkových nákladov. V období od decembra 2008 do decembra 2010 sa prevádzkové náklady znížili približne o [...] miliónov EUR a mzdové náklady sa znížili približne o [...] miliónov EUR.
- (202) Podľa reštrukturalizačného plánu z januára 2012 je stratégiou BIC sústrediť sa na základný retailový obchod a využiť sieť BPN s cieľom stať sa referenčnou bankou na podporu obchodných a finančných transakcií medzi Portugalskom a Angolou.
- (203) Uvedený plán je založený na primeraných podkladových makroekonomických predpokladoch, keď sa zohľadní súčasná situácia na trhoch v Portugalsku, pričom podľa predpovede zostane hospodárstvo do roku 2014 v recesii.
- (204) Z finančných predpovedí vyplýva, že na konci obdobia reštrukturalizácie (31. decembra 2016) sa očakáva, že spojený subjekt aj v prípade stresového scenára bude schopný pokrývať svoje náklady a realizovať ROE na úrovni približne [1 – 10] %.
- (205) Očakávaný počiatočný kapitálový základ bude výrazne nad minimálnymi kapitálovými požiadavkami s pomerom základného kapitálu Tier 1 na úrovni približne [10 – 18] % vďaka kapitálovej injekcii od štátu.
- (206) V dôsledku výraznej kapitálovej injekcie od štátu sa očakáva, že plánované kapitálové pomery banky počas obdobia reštrukturalizácie a po ňom zostanú nad minimálnymi požiadavkami a teda ochránia platobnú schopnosť banky. Podľa podnikateľského plánu poskytnutého Portugalskom a premietnutého v reštrukturalizačnom

pláne z januára 2012 bude pri základnom scenári základný kapitál Tier 1 na konci obdobia reštrukturalizácie (31. decembra 2016) dosahovať [8 – 12] %, čo je mierne nad minimálnymi regulačnými požiadavkami na úrovni 10 %, ktoré stanovila BdP v decembri 2012⁽²⁾, a pri stresovom scenári tesne pod ich úrovňou ([7 – 11] %), ako vyplýva z grafu 1 pripojeného k odseku (207).

- (207) Očakáva sa, že tento vývoj bude spôsobený najmä potrebou vykonania podnikateľského plánu stanoveného v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012 poskytnutím väčšieho objemu úverov hospodárstvu a vplyvom negatívnych výsledkov v prvých rokoch reštrukturalizačného plánu. Negatívne výsledky budú spôsobené najmä ešte vysokou nákladovou štruktúrou banky v porovnaní s jej objemom podnikania v spojení s nákladmi na reštrukturalizáciu, ktorú uskutoční BIC.

Graf 1

Predpovede pre spojený subjekt BPN/BIC podľa základného scenára, roky 2012 – 2016

[...]

- (208) Pokiaľ ide o likviditu, podnikateľský plán je postavený najmä na vkladoch s plánovaným rastom vkladov o približne [1 – 10] % ročne. Komisia sa domnieva, že stabilné financovanie spojeného subjektu prostredníctvom vkladov je dôležitou črtou reštrukturalizačného plánu. Vzhľadom na malú veľkosť spojeného subjektu a jeho potenciál rastu sú plány týkajúce sa vývoja vkladov dôveryhodné.
- (209) Komisia sa zároveň domnieva, že na zabezpečenie životaschopnosti spojeného subjektu by sa nemalo stimulovať nahrádzanie vkladov medzibankovými zdrojmi finančných prostriedkov. V tom zmysle je dôležité, aby sa platba za linku likvidity požadovanú zo strany BIC na kompenzovanie možného odlivu vkladov zvýšila aspoň na sadzbu Euribor +[...] bázičných bodov. Záväzok Portugalska v tomto smere je potrebný na zaistenie zlučiteľnosti pomoci na reštrukturalizáciu s vnútorným trhom so zohľadnením skutočnosti, že [...] má významnú výšku vkladov, ktoré sú momentálne nahrádzané sadzbou viac ako Euribor +[...] bázičných bodov, teda na úrovni, pri ktorej sa BIC môže rozhodnúť neponechať si uvedené vklady. Ak by odplata za novú úverovú linku nebola stanovená na úrovni, ktorou sa BIC poskytuje stimul na udržanie úrovne vkladov v súlade s tým, čo sa predpokladá v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012, BIC by mohla mať tendenciu nahrádzať vklady lacnejším financovaním od CGD. Táto náhrada by možno zlepšila krátkodobú ziskovosť spojeného subjektu, ale zároveň by poškodila jej výhľady týkajúce sa životaschopnosti.

⁽¹⁾ Vrátane 45 žalob proti bývalému manažmentu BPN, 25 občianskych konaní a 20 trestných konaní.

⁽²⁾ Pozri oznámenie Banco de Portugal z 10. mája č. 3/2011, Úradný vestník č. 95, séria II.

(210) V tej súvislosti je dôležité uviesť aj to, že so sadzbou Euribor +[...] bázických bodov je úverová linka ešte poskytovaná za priaznivejších podmienok, ako by BIC pravdepodobne získala na trhu. Hoci Komisii nebola poskytnutá porovnateľná referenčná hodnota podobných transakcií vyskytujúcich sa na trhu, Komisia konštatuje, že by bolo nepravdepodobné, aby úverová linka s uvedeným trvaním a veľkosťou bola dostupná na trhu, dokonca ani pri vyšších úrovniach úrokov. Okrem toho Komisia považuje za poučné, aby zhodnotenie pôžičiek poskytnutých od CGD [...] bolo stanovené so sadzbou Euribor [...] mesiacov +[...] bázických bodov.

(211) Na základe uvedeného sa pochybnosti Komisie o životaschopnosti BPN rozptýlili.

6.3.2 Pomoc obmedzená na minimum a rozdelenie bremena

(212) V oznámení o reštrukturalizácii sa uvádza, že je potrebný primeraný príspevok príjemcu pomoci s cieľom obmedziť pomoc na minimum a riešiť narušenia hospodárskej súťaže a morálny hazard. V tom zmysle: a) by mali byť obmedzené reštrukturalizačné náklady, ako aj výška pomoci a b) je potrebný podstatný vlastný príspevok.

(213) Zásady vlastného príspevku prijímajúcej banky počas fázy reštrukturalizácie sú stanovené v oddiele 3 oznámenia o reštrukturalizácii. V oznámení sa vyžaduje: i) aby náklady na reštrukturalizáciu boli obmedzené na minimum nevyhnutné na krytie nákladov na obnovenie životaschopnosti; ii) aby prijímajúca banka na financovanie reštrukturalizácie využívala v maximálne možnej miere vlastné zdroje, napríklad prostredníctvom predaja aktív a iii) aby náklady spojené s reštrukturalizáciou znášali primerane aj tí, ktorí investovali do banky, a to tak, aby spolu s disponibilným kapitálom preberali aj straty a zaplatili primeranú náhradu za štátne intervencie. Rozdelenie bremena má dva ciele: obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže a riešenie morálneho hazardu⁽¹⁾.

(214) Reštrukturalizačný plán by mal jasne preukazovať, že pomoc bola udržaná na nevyhnutnom minime. Náklady spojené s reštrukturalizáciou by mal znášať nielen štát, ale v maximálnej miere aj tí, ktorí investovali do banky. Inými slovami, daná banka a vlastníci jej kapitálu by sa mali na reštrukturalizácii podieľať v najväčšej možnej miere z vlastných zdrojov. Pomoc na reštrukturalizáciu by sa mala obmedziť na krytie nákladov nevyhnutných na obnovenie životaschopnosti. Preto by podnik nemal mať k dispozícii verejné zdroje, ktoré by sa mohli použiť

na financovanie činností narúšajúcich trh, a ktoré nie sú spojené s procesom reštrukturalizácie, ako napríklad akvizície⁽²⁾.

Obmedzenie výšky pomoci na minimum

(215) Pokiaľ ide o obmedzenie pomoci na minimum, v oznámení o reštrukturalizácii sa v bode 23 uvádza, že pomoc na reštrukturalizáciu by sa mala obmedziť na krytie nákladov nevyhnutných na obnovenie životaschopnosti.

(216) Na uvedený účel je potrebné, aby Komisia posúdila: po prvé, tvrdenie portugalských orgánov, že náklady spojené s odpredajom BNP banke BIC sú nižšie ako náklady, ktoré by vznikli Portugalsku, keby sa BPN likvidovala; a po druhé, či pomoc poskytnutá na reštrukturalizáciu BPN bola udržaná na nevyhnutnom minime.

Porovnanie predaja/riadenej likvidácie

(217) Komisia vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011 spochybňovala niekoľko aspektov kvantitatívneho porovnania dvoch scenárov, ktoré v danom čase poskytlo Portugalsko.

(218) V reštrukturalizačnom pláne z januára 2012 Portugalsko poskytlo aktualizované porovnanie daných dvoch scenárov a upravilo svoje počiatočné predpoklady tak, aby sa zohľadnili hlavné obavy, ktoré Komisia vyjadrila v rozhodnutí z 24. októbra 2011 v súvislosti s nákladmi v prípade riadenej likvidácie. Portugalsko konkrétne riešilo krátenie pôžičiek a zaobchádzanie s držiteľmi podriadených dlhopisov.

(219) Portugalsko poskytlo najmä doplňujúce informácie a alternatívnu referenčnú hranicu svojho predpokladu v súvislosti so znížením účtovnej hodnoty vo výške 30 – 50 % z predaja pôžičiek. Portugalsko takisto poskytlo číselné údaje o pôžičkách, ktoré napokon prevzala BIC, ktorých suma nebola známa v okamihu počiatočného porovnania 17. februára 2012. Takisto odstránilo zo scenára riadenej likvidácie náklady spojené s náhradou pre určitých držiteľov podriadených dlhopisov, ako sa uvádza v odseku (221).

(220) Komisia sa domnieva, že ak sa zohľadní súčasná hospodárska situácia a podstatné znižovanie zadĺženia bankového sektora, uplatnenie zrážky z predaja pôžičkového portfólia je odôvodnené. Takisto, ak by sa mali pôžičky držať do splatnosti, štát by musel znášať náklady na financovanie a znášať kreditné riziko do splatnosti. Komisia preto môže akceptovať odhad nižšieho rozsahu zrážky poskytnutý Portugalskom, t. j. zrážka vo výške [20 – 50] %.

⁽¹⁾ Pozri bod 22 oznámenia o reštrukturalizácii.

⁽²⁾ Pozri vec T-17/03 *Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke GmbH vs. Komisia* [2006] ECR II-1139.

(221) V súvislosti s držiteľmi podriadených dlhopisov Komisia chápe, že celková suma 245 miliónov EUR je zložená z rôznych emisií. Môže prichádzať do úvahy [...]. Portugalsko uviedlo toto, po právnom posúdení podmienok každej emisie [...].

(222) Tabuľka 3 obsahuje prehľad odhadu prílevov/odlivov so zohľadnením zrevidovaných predpokladov uvedených v odsekoch (219)-(221). V uvedenom odhade sa zohľadňujú len nepodstatné náklady spojené s dvomi scenármi (nie skutočne vzniknuté náklady) a je založený na údajoch zo súvahy BPN v čase predaja banke BIC ⁽¹⁾.

Tabuľka 3

Porovnanie scenára odpredaja banke BIC a riadenej likvidácie (údaje v miliónoch EUR)

		Odpredaj banke BIC	Likvidácia
ODLIVY			
1	Platba finančných prostriedkov úverovým inštitúciám		[...] ⁽¹⁾
2	Platba vkladov od klientov		[...]
3	Navýšenie kapitálu	[...]	
4	Držitelia podriadených dlhopisov okrem trvalej emisie TBC		[...]
Odlivy spolu		[...]	[...]
PRÍLEVY			
5	Predaj klientskych pôžičiek (2 114 miliónov EUR očistených o zrážku 30 %)		[...]
6	Výplata hotovosti a pôžičiek úverovým inštitúciám		[...] ⁽²⁾
7	Cena predaja BPN	[...]	
8	Provízia z predaja vkladov – 2 % zo zostatku vkladov		[...]
Prílevy spolu		[...]	[...]
ODHADOVANÝ ROZDIEL		[...]	[...]

⁽¹⁾ Hodnota dlhov voči úverovým inštitúciám, ktorú prevzala BIC pred kapitálovou injekciou od štátu.

⁽²⁾ Hodnota hotovosti a pôžičiek pre úverovú inštitúciu, ktorú prevzala BIC pred kapitálovou injekciou od štátu.

(223) Celkovo by možnosti riadenej likvidácie, v prípade ktorej by štát zaplatil všetky vklady (okrem vkladov podriadených veriteľov, ktorí majú v držbe trvalé dlhopisy) a v prípade ktorej by štát uhradil celú expozíciu voči úverovým inštitúciám, boli finančne nákladnejšie ako odpredaj banke BIC.

(224) Komisia uznáva neistotu spojenú s niekoľkými predpokladmi, konkrétne s možnosťou vymozenia úverov prevedených na BIC. Zohľadníť by sa mala aj skutočnosť, že riadená likvidácia by mala nepriaznivé účinky presahovania na dôveru v celom bankovom sektore a rating členského štátu.

(225) Na základe dostupných informácií Komisia dospela k záveru, že možnosť reštrukturalizácie banky, t. j. odpredaj banke BIC, prispieva k obmedzeniu výšky pomoci na minimum.

Pomoc obmedzená na minimum v reštrukturalizácii BPN

(226) BPN získala pomoc vo významnej výške pred zoštátnením a po ňom, ako sa uvádza v odsekoch (182) až (185). Pomoc bola nevyhnutná na udržanie banky nad hladinou počas obdobia potrebného na vykonanie zvolenej reštrukturalizácie, ktorou je odpredaj jej životaschopných častí banke BIC a priebežná likvidácia aktív so zníženou hodnotou. V dôsledku reštrukturalizačného procesu BPN zmizne ako nezávislá banka. Podnik retailového bankovníctva, ktorý prevzme BIC, má súvahu v objeme menej ako 35 % súvahy BPN pred jej zoštátnením. V prevládajúcich trhových podmienkach sú tieto opatrenia (a najmä oddelenie iných ako retailových bankových aktív na SPV) úzko spojené so životaschopnosťou banky, ktorá zostáva na trhu. Podnik a činnosti okrem retailového bankovníctva boli prevedené na SPV, ktoré sa postupne zlikvidujú. Komisia uznáva, že výrazné oneskorenia vo vykonávaní reštrukturalizácie BPN sú spojené s výnimočnými okolnosťami, ktoré ovplyvnili portugalské hospodárstvo a viedli k podpísaniu MoP 17. mája 2011.

(227) Ako Komisia uvádza vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011, okrem opatrení poskytnutých BPN pred jej odpredajom BIC požaduje ďalšie opatrenia, ktoré sú uvedené v odseku (56).

(228) Komisia vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011 nastolila otázku, či bola kapitálová injekcia, o ktorú požiadala BIC, minimálnou sumou nevyhnutnou na zabezpečenie životaschopnosti. Vzhľadom na úpravy súvahy, o ktoré požiadala BIC vo svojej ponuke z 20. júla 2011, a finančné výkazy BPN z júna 2011 Portugalsko odhadlo, že úroveň kapitálu vo výške [200 – 400] miliónov EUR predstavuje pomer základného kapitálu Tier 1 vo výške [10 – 18] %.

⁽¹⁾ Podanie Portugalska zo 17. februára 2012, príloha II.

- (229) Portugalsko tvrdí, že úroveň kapitálu je výsledkom výberového konania, keď sa zohľadňuje aj cena, ktorú BIC zaplatí štátu (40 miliónov EUR). Je odôvodnená nákladmi na zmenu zamerania banky na jej základnú ekonomickú činnosť a potrebou zachovať dostatočnú rezervu ďalšieho kapitálu. Portugalsko sa domnieva, že rezerva je primeraná na udržanie dostatočnej úrovne vlastného kapitálu, najmä v prvých rokoch začleňovania, keď sa zohľadňuje negatívna reputácia BPN a zložitá hospodárska situácia Portugalska.
- (230) Treba poznamenať, že podľa reštrukturalizačného plánu z januára 2012 sa odhaduje, že kapitálový pomer dosiahne [8 – 12] % na konci štvrtého roku po predaji a pri stresovom scenári dosiahne [7 – 11] % (mierne nižší, ako je minimum, ktoré sa vyžaduje zákonom v Portugalsku, na úrovni 10 %).
- (231) Komisia preto mohla dospieť k záveru, že kapitálová úroveň rovnajúca sa pomeru základného kapitálu Tier 1 [10 – 18] % je výsledkom výberového konania a je potrebná na zabezpečenie životaschopnosti banky na základe reštrukturalizačného plánu z januára 2012.
- (232) Komisia takisto považuje za pozitívnu skutočnosť, že rámcová dohoda s BIC obsahuje záväzok BIC nerozdeľovať dividendy alebo rovnocenné výhody akcionárom v súvislosti s BPN počas obdobia piatich rokov. Účelom daného záväzku je zabezpečiť, že kapitál vložený do BPN ihneď neopustí banku vo forme zdrojov rozdeľovaných akcionárom.
- (233) Konečné aktíva, ktoré nakoniec prevezme BIC, sa odlišujú od ponuky BIC z 20. júla 2011 a BIC si takisto vyhradzuje právo vrátiť pôžičky, ktoré sú problémové. Komisia sa preto domnieva, že s cieľom udržať pomoc na minime by akékoľvek zníženie RWA v dôsledku reštitúcie pôžičiek štátu malo byť sprevádzané zodpovedajúcim znížením kapitálu až do výšky [10 – 18] % zníženia RWA. Zníženie kapitálu by mohlo mať formu zrážky účtovnej hodnoty pôžičiek vrátených štátu.
- (234) Komisia konštatuje, že BIC navrhla, že by spojený subjekt mohol udržiavať pomer základného kapitálu Tier 1 na úrovni [10 – 18] % v prípade, ak by vracal problémové pôžičky, a to poskytnutím nových úverov hospodárstvu. Komisia zastáva názor, že toto opatrenie by neobmedzovalo pomoc na minimum z nasledujúcich príčin. Po prvé, pomer vlastného kapitálu BIC pred predajom bude nižší ako [10 – 18] % k dátumu predaja. Preto sa po zlúčení BPN s BIC úroveň základného kapitálu Tier 1 v spojenom subjekte ihneď zníži (ako je premietnuté v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012). Z toho dôvodu, ak by spojený subjekt mal udržať pomer základného kapitálu Tier 1 vo výške [10 – 18] % po zlúčení, mal by kapitalizáciu nad úroveň, ktorú predpovedala samotná BIC. Po druhé, v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012 sa už začleňujú nové poskytované úvery do hospodárstva a na daný účel sa (veľmi vysoká) úroveň pomeru základného kapitálu Tier 1 [10 – 18] % v BPN v okamihu predaja považuje za dostatočnú. Nie je preto potrebné určiť na produkciu nových pôžičiek ešte viac kapitálu, ako sa stanovuje v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012. V tomto smere Komisia pozitívne vníma záväzok Portugalska, že pomer základného kapitálu Tier 1 BPN v čase odpredaja banke Banco BIC nebude vyšší ako [10 – 18] % a že ak sa problémové pôžičky po predaji prevedú na štát alebo akýkoľvek subjekt kontrolovaný štátom, Banco BIC alebo spojený subjekt prevedie na štát alebo akýkoľvek subjekt kontrolovaný štátom akýkoľvek kapitál spojený s danými pôžičkami až do výšky [10 – 18] % rizikovo vážených aktív pôžičiek.
- (235) Okrem toho sa v oznámení o reštrukturalizácii uvádza, že zákaz nadobudnutia je potrebný na to, aby bola pomoc zachovaná na nevyhnutné minimum. V bode 23 oznámenia o reštrukturalizácii sa výslovne uvádza, že „podnik by nemal mať k dispozícii verejný zdroj, ktoré by sa mohli použiť na financovanie činností narúšajúcich trh, a ktoré nie sú spojené s procesom reštrukturalizácie. Napríklad nadobudnutie akcií iných podnikov alebo nové investície nie je možné financovať prostredníctvom štátnej pomoci, pokiaľ to nie je nevyhnutné na obnovenie životaschopnosti podniku.“
- (236) Komisia zaznamenala, že už v reštrukturalizačnom pláne z januára 2012 bolo naznačené, že spojený subjekt sa stane životaschopným subjektom, ktorý by mal realizovať prijateľné ROE a dokonca sa očakáva, že bude realizovať zisky. Návrat k životaschopnosti nezávisí od nadobudnutí. Naopak, Komisia zastáva názor, že zákazom nadobúdania sa zabezpečí, že kapitál považovaný za nevyhnutný na reštrukturalizáciu zostane v banke, čím sa prispeje k obnoveniu životaschopnosti. V tomto zmysle sa Komisia domnieva, že záväzok Portugalska posilniť zákaz nadobúdania je nevyhnutný na zabezpečenie zlučiteľnosti reštrukturalizačnej pomoci s vnútorným trhom.

Vlastný príspevok

- (237) Pokiaľ ide o vlastný príspevok, v oznámení o reštrukturalizácii sa vyžaduje, aby náklady reštrukturalizácie neznášal len štát, ale aj minulé investori a bývalí akcionári banky. Uvedenou požiadavkou sa zabezpečuje, aby zachránené banky znášali primeranú zodpovednosť za svoje minulé správanie a vytvárajú sa vhodné stimuly pre ich správanie v budúcnosti.

- (238) V tomto prípade Komisia pozitívne vníma skutočnosť, že akcionári stratili svoje vložené prostriedky v banke bez náhrady. Primerane sa teda podieľajú na rozdelení bremena v prípade banky, ktorej hodnota bola podľa dvoch nezávislých subjektov menovaných Portugalskom záporná. Za pozitívnu považuje aj skutočnosť, že predstavenstvo BPN bolo zmenené a vymenené v kontexte postupu zoštátnenia.
- (239) Komisia však poznamenáva, že držitelia podriadených dlhopisov, ktorí majú v držbe sumu 245 miliónov EUR, budú udržaní v banke, ktorá sa privatizuje, a môžu naďalej získavať kupóny.
- (240) Ako sa uvádza v bode 26 oznámenia o reštrukturalizácii, „banky by však nemali použiť štátnu pomoc na tvorbu odmiern prislúchajúcich vlastným finančným zdrojom (vlastný kapitál a podriadený dlh), ak tieto činnosti nepriťahujú dostatočné zisky“.
- (241) V období, počas ktorého bola BPN v reštrukturalizácii, BPN nedodržiavala politiku Komisie o hybridných nástrojoch, ako sa stanovuje v bode 26 oznámenia o reštrukturalizácii. Komisia v ňom objasnila, že vyrovnanie strát súvisiace s reštrukturalizáciou, ktoré sa uskutoční z vlastného rozhodnutia bánk prijímajúcich pomoc (napríklad rozpustením rezerv alebo znížením základného kapitálu) ako záruka vyplatenia dividend a kupónov vydaných na základe nesplateného podriadeného dlhu, nie je v zásade zlučiteľné s cieľom rozdelenia bremena. Komisia konštatuje, že pri platbe kupónov sa nerešpektovala uvedená zásada a mala by sa kompenzovať hlbšou reštrukturalizáciou ⁽¹⁾.
- (242) Komisia sa domnieva, že ďalekosiahla reštrukturalizácia banky môže byť dostatočná na kompenzovanie nedostatku rozdelenia bremena.
- (243) Keďže sa však banka teraz predáva, je potrebný zákaz kúpnych opcií do 31. decembra 2016 s cieľom zabezpečiť minimálnu úroveň rozdelenia bremena zo strany držiteľov kapitálu banky.
- (244) V tomto zmysle Komisia zvažuje záväzok Portugalska, že s cieľom prispieť k reštrukturalizačnému procesu BPN, nebudú Banco BIC, spojený subjekt a Portugalsko do 31. decembra 2016 vykonávať žiadne práva na kúpne opcie v súvislosti s podriadeným dlhom, ktorý vydala BPN pred dátumom predaja.
- Odplata za opatrenia pomoci*
- (245) Komisia konštatuje, že odplata za každé z opatrení pomoci uvedených v odsekoch (182) až (185), a najmä za záruky, kapitálovú injekciu a prevod aktív na SPV, nie je v súlade s príslušnými oznámeniami Komisie.
- (246) Štátne záruky boli ocenené na 20 základných bodov, čo je výrazne pod úrovňou vyplývajúcou z uplatňovania pravidiel Komisie na platby za štátne záruky na záväzky vydané finančnými inštitúciami.
- (247) Kapitálová injekcia vo výške 600 miliónov EUR do BPN vo februári 2012 jasne nezahŕňa náhradu, ktorá je v súlade s oznámením o rekapitalizácii. Portugalské orgány dokonca neočakávajú žiadnu náhradu za vložený kapitál. Kapitál bol vlastne vložený na účel umožniť predaj banky za zápornú cenu.
- (248) Pokiaľ ide o prevod aktív na SPV v účtovnej hodnote, hoci Komisia uznáva z teoretického hľadiska, že prevod aktív do troch SPV je určený na ochranu životaschopnosti BPN a na to, aby sa umožnil jej odpredaj, prevod v účtovnej hodnote predstavuje pomoc, ktorá nie je v súlade s oznámením o znehodnotených aktívach. Konkrétne, prevod je v účtovnej hodnote, výrazne nad skutočnou hospodárskou hodnotou a neuvažuje sa o náhrade pre štát. V oznámení o znehodnotených aktívach sa uznáva, že hĺbková reštrukturalizácia môže predstavovať náhradu za možné nezrovnalosti s hlavnými kritériami uvedeného oznámenia vrátane kritérií o oceňovaní. Existencia hĺbkovej reštrukturalizácie BPN je prvkom, ktorý by mohol umožniť Komisii, aby považovala uvedené opatrenie za zlučiteľné s oznámením o znehodnotených aktívach. Prevod aktív na SPV by sa preto mohol posúdiť spolu so zvyšnými opatreniami v prospech BPN a ako súčasť ďalekosiahlej reštrukturalizácie.
- (249) V bode 25 oznámenia o reštrukturalizácii sa stanovuje, že akákoľvek úľava z primeraného rozdelenia bremena *ex ante*, ktorá by sa mohla výnimočne poskytnúť vo fáze záchrany z dôvodov finančnej stability, by sa mala vyvíjať ďalším príspevkom v ďalšej fáze reštrukturalizácie, napríklad vo forme ustanovení o vrátení (*claw-back clauses*) a/alebo rozšírenou reštrukturalizáciou zahŕňajúcou dodatočné opatrenia na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže.

⁽¹⁾ Pozri okrem iného rozhodnutia Komisie vo veci N 61/2009, *Záchrana a reštrukturalizácia Caja Castilla la Mancha*, Ú. v. EÚ C 289, 26.10.2010, s. 1.

(250) Komisia sa domnieva, že reštrukturalizácia BPN je dostatočne široká. Najprv konštatuje, že veľkosť banky je malá. V dôsledku reštrukturalizačného procesu BPN zmizne ako nezávislá banka. Podnik retailového bankovníctva, ktorý prevezme BIC, má súvahu v objeme menej ako 35 % súvahy BPN pred jej zoštátnením. Ekonomické činnosti a aktivity okrem retailového bankovníctva sa natrvalo skončili.

(251) Komisia preto môže dospieť k záveru, že rozdelenie bremena je primerané v súvislosti so širokou reštrukturalizáciou BPN.

6.3.3 Opatrenia na obmedzenie narušení hospodárskej súťaže

(252) Pokiaľ ide o opatrenia na obmedzenie narušení hospodárskej súťaže, v oznámení o reštrukturalizácii sa uvádza, že charakter a forma týchto opatrení bude závisieť od sumy pomoci a podmienok a okolností, za ktorých bola poskytnutá, ako aj od charakteristík trhu (trhov), kde bude banka prijímajúca pomoc pôsobiť.

(253) Keďže výška pomoci, ktorú prijala BPN, je významná, mala by sa zohľadniť obmedzená veľkosť BPN. Ako sa uvádza v bode 32 oznámenia o reštrukturalizácii, Komisia bude analyzovať pravdepodobné účinky pomoci na trhy, na ktorých banka prijímajúca pomoc pôsobí po reštrukturalizácii. Preskúma sa predovšetkým veľkosť a pomerný význam banky na jej trhu po tom, čo sa stane životaschopnou.

(254) V tom zmysle Komisia konštatuje, že BPN už nebude pokračovať ako rovnaký hospodársky subjekt ako pred štátnou intervenciou ⁽¹⁾. Prešla zoštátnením a intenzívnou hĺbkovou reštrukturalizáciou. V dôsledku toho bude na trhu súťažiť oveľa menšia banka.

(255) BPN bola siedmou najväčšou finančnou inštitúciou v Portugalsku na základe veľkosti súvahy na konci roka 2008. Od jej zoštátnenia sa jej veľkosť zmenšila, a to najmä v dôsledku odlivu vkladov. V polovici roka 2011 sa zaradila na 12. miesto s trhovým podielom pre vklady, ako aj pôžičky na úrovni menej ako 1 %. Vklady a pôžičky sa v období rokov 2008 až 2011 znížili takmer na polovicu.

(256) Portugalsko vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu z 24. októbra 2011 uviedlo, po prvé, že už pred zoštátnením mala BPN trhovú podiel približne [1 – 2] %. Po

druhé, po zoštátnení bola BPN podstatne reštrukturalizovaná a jej veľkosť sa naďalej znižovala. Po tretie, aj po začlenení s BIC bude nový začlenený subjekt mať menej ako [< 1] % trhovú podiel v Portugalsku, keďže trhovú podiel BPN je v súčasnosti približne [< 1] % v prípade úverov pre zákazníkov, ako aj vkladov, a trhovú podiel BIC sú rádovo [< 1] % v prípade pôžičiek a [< 1] % v prípade vkladov.

(257) Komisia takisto konštatuje, že predaj bankového podniku prostredníctvom výberového konania dal konkurentom príležitosť nadobudnúť značku a podnik BPN, čím sa obmedzili narušenia hospodárskej súťaže.

(258) Komisia takisto pozitívne vníma dividendovú politiku opísanú v odseku ((56) (xiii)).

(259) Okrem toho, v bode 44 oznámenia o reštrukturalizácii sa tiež uvádza, že banky nemôžu používať štátnu pomoc ako konkurenčnú výhodu pri uvádzaní svojich finančných ponúk na trh. Komisia považuje za pozitívny záväzok daný Portugalskom, že BIC nebude používať štátnu pomoc vo svojich marketingových kampaniach a oznámeniach investorom.

(260) Komisia vo svojom rozhodnutí z 24. októbra 2011 vyjadrila pochybnosti o tom, či sú plánované opatrenia dostatočné, keď sa zohľadní výrazná výška pomoci a skutočnosť, že BPN získala opatrenia týkajúce sa rekapitalizácie, záruk a znehodnotených aktív, ktoré neboli nahradené v súlade s požiadavkami príslušných oznámení.

(261) Komisia najmä skonštatovala, že banka by pôsobila na trhu s počiatočným pomerom základného kapitálu Tier 1 [10 – 18] %, čo je výrazne nad minimálnymi úrovňami 9 % vyžadovanými na konci roka 2011 a 10 % na konci roka 2012.

(262) Okrem toho BIC požiadala o právo predať v lehote [...] mesiacov späť pôžičky, ktoré boli problémové aspoň [...] dní (do [...]) % celkovej nominálnej hodnoty úverového portfólia). Takisto žiadala o udržiavanie podpory likvidity od CGD v dvoch formách. Prvou z nich je udržiavanie úverovej linky na program obchodovateľného cenného papiera až do [150 – 500] miliónov EUR so štátnou zárukou na tri roky a záväzok CGD udržiavať podmienky úverovej linky do [...]. Druhou je nová úverová linka, ktorú má poskytnúť CGD až do výšky [150 – 350] miliónov EUR ako náhradu za pokles vkladov pod 1,8 miliardy EUR s odmenou v sadzbe Euribor + [...] bazických bodov.

⁽¹⁾ Pozri okrem iného rozhodnutia Komisie vo veci N 61/2009, *Záchrana a reštrukturalizácia Caja Castilla la Mancha*, Ú. v. EÚ C 289, 26.10.2010, s. 1 a vo veci NN 19/2009, *Reštrukturalizačná pomoc Dunfermline Building Society*, Ú. v. EÚ C 101, 20.4.2007, s. 7.

- (263) Takto by sa malo zabezpečiť, aby spojený subjekt nepoužil štátnu pomoc na rast na úkor konkurentov a aby narušenia hospodárskej súťaže spôsobené pomocou boli riadne vyriešené.
- (264) Vzhľadom na napätú situáciu na trhu a prísne podmienky kladené na bankový sektor Portugalskom v dôsledku udalostí vedúcich k podpísaniu MoP sa Komisia domnieva, že tieto linky likvidity by mohli podstatne ovplyvniť rozsah, v ktorom bude spojený subjekt schopný súťažiť na trhu s ostatnými účastníkmi, ktorí nezískali štátnu pomoc.
- (265) Štátnu pomoc preto možno vyhlásiť za zlučiteľnú, len ak sú zavedené dostatočné opatrenia, ktorými sa zabezpečuje, že štátna pomoc sa nepoužíva na úkor konkurentov, z ktorých niektorí nezískali podobnú štátnu podporu. Medzi bankami, ktoré získali štátnu podporu, a tými, ktoré ju nedostali, by mali zostať zachované rovnaké podmienky. Štátna pomoc by nemala oslabovať stimuly pre tých, ktorí nezískali pomoc, aby súťažili, investovali a inovovali, ani vytvárať prekážky, ktoré by mohli ohroziť cezhraničnú činnosť.
- (266) Je dôležité zabezpečiť, aby spojený subjekt nevyužíval konkurenčnú výhodu vyplývajúcu presunu rizika likvidity na štát a z poskytnutia kapitálu.
- (267) Po prvé, Komisia sa domnieva, že v záujme obmedzenia narušení hospodárskej súťaže vyplývajúcich zo skutočnosti, že by banka mala kapitálovú úroveň nad minimálnou požiadavkou (pozri odsek (261)), by akékoľvek zníženie RWA vyplývajúce z reštitúcií pôžičiek štátom malo byť sprevádzané zodpovedajúcim znížením kapitálu. Z toho dôvodu je záväzok daný Portugalskom týkajúci sa maximálnej kapitálovej úrovne BPN potrebný na zabezpečenie zlučiteľnosti pomoci na reštrukturalizáciu s vnútorným trhom.
- (268) Po druhé, Komisia sa domnieva, že trvanie úverovej linky vo výške [150 – 500] miliónov EUR spojenej s programom obchodovateľného cenného papiera BPN by malo byť obmedzené na [...] rokov. Okrem toho, náhrada za druhú linku likvidity by mala byť bližšia k trhovým podmienkam a stanovená ako Euribor +[...] bázičkových bodov. Portugalsko by zároveň malo požiadať Komisiu o predchádzajúci súhlas pred udelením úverových liniek alebo záruk zo strany CGD alebo štátu do 31. decembra 2016, aby sa zabezpečilo, že sa uvedené obmedzenia nebudú obchádzať. V tom zmysle si Komisia všíma záväzky dané Portugalskom v súvislosti s linkami likvidity; sú nevyhnutné, aby sa zabezpečila zlučiteľnosť reštrukturalizačnej pomoci s vnútorným trhom.
- (269) Po tretie, v oznámení o reštrukturalizácii sa takisto spája zákaz nadobudnutí s narušeniami hospodárskej súťaže. V bodoch 39 a 40 sa v oznámení objasňuje, že „štátna pomoc sa nesmie využívať na úkor konkurentov, ktorí nedostávajú podobnú verejnú podporu“ a že „by banka nemala využívať štátnu pomoc na získanie konkurenčných podnikateľských aktivít“. Komisia víta záväzok Portugalska uvedený v odseku (236) na presadenie zákazu akvizícií do 31. decembra 2016.
- (270) Nakoniec, nárok BIC vrátiť problémové pôžičky banke by sa mal skončiť dňa [...] a nie [...] mesiacov po dátume predaja. Komisia sa domnieva, že BIC mala príležitosť preskúmať pôžičky BPN od začiatku výberového konania a najmä po podpísaní rámcovej dohody 9. decembra 2011. Okrem toho bolo úverové portfólio čistené už dvakrát: prevodom najproblémovejších pôžičiek na SPV v decembri 2010 a následne prostredníctvom BIC, keď ako kupujúca požiadala o právo vrátiť štátu ďalšie sumy pôžičiek, aby splnila pomer LTD [110 – 150] %.
- (271) Komisia konštatuje, že akákoľvek ďalšia možnosť vrátenia poskytuje BIC ochranu pred rizikom zhoršenia hospodárskej situácie. Akékoľvek následné „neplnenie“ by so všetkou pravdepodobnosťou premietalo zhoršenie hospodárskej situácie, a preto ovplyvnilo celý bankový sektor. Nárok BIC vrátiť problémové pôžičky štátu narušá konkurencieschopnosť, pretože žiadne iné banky nebudú mať túto možnosť. Obdobie na vrátenia by sa preto malo skrátiť maximálne do [...]. V tomto zmysle Komisia víta záväzok daný Portugalskom, že bude rešpektovať termín[...].

6.3.4 Záver

- (272) Ak sa všetky záväzky opísané v oddiele 5.2 riadne splnia, reštrukturalizačný plán z januára 2012 poskytuje dostatočné dôkazy, že bola obnovená dlhodobá životaschopnosť spojeného subjektu, že sa dosiahlo dostatočné rozdelenie bremena a že sú prijaté primerané opatrenia na obmedzenie neprimeraných narušení hospodárskej súťaže. Komisia preto môže vyhlásiť, že reštrukturalizačný plán z januára 2012 je v súlade s oznámením o reštrukturalizácii.

6.3.5 Monitorovanie

- (273) V bode 46 oznámenia o reštrukturalizácii sa uvádza, že na overenie toho, či sa plán reštrukturalizácie vykonáva riadne, sú potrebné pravidelné podrobné správy od členského štátu. Portugalsko by preto malo Komisii poskytovať tieto správy každých šesť mesiacov počnúc dátumom prijatia tohto rozhodnutia.

7. Záver

(274) Komisia vyjadruje poľutovanie nad tým, že Portugalsko neoprávnene vykonalo štátnu pomoc uvedenú v oddiele 6.1.2 s názvom „Vyčíslenie štátnej pomoci“ v rozpore s článkom 108 ods. 3 zmluvy. Uvedenú pomoc však s ostatnými opatreniami pomoci, o ktorých sa uvažovalo v tomto rozhodnutí, možno považovať za zlučiteľnú, ak sa splnia záväzky opísané v oddiele 5.2,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Nasledujúce opatrenia udelené Portugalskom predstavujú štátnu pomoc:

- i. pôžičky, ktoré poskytla CGD pred zoštátnením;
- ii. pôžičky a linky likvidity, ktoré poskytla CGD banke BPN po zoštátnení a pred predajom s výslovnou štátnou zárukou alebo bez nej;
- iii. prevod aktív z BPN na SPV v účtovnej hodnote pred predajom a po ňom;
- iv. kapitálová injekcia od štátu z 15. februára 2012;
- v. linky likvidity, ktoré má poskytnúť CGD a požadované bankou BIC pre spojený subjekt;

vi. právo BIC previesť vklady s ocenením nad [...] základných bodov na štát alebo nechať štát, aby vyplatil rozdiel; a

vii. prevod nákladov súvisiacich s možnými súdnymi spormi na štát.

2. Opatrenia pomoci uvedené v odseku 1 sú zlučiteľné s vnútorným trhom v súvislosti so záväzkami stanovenými v oddiele 5.2.

Článok 2

Do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia Portugalsko informuje Komisiu o opatreniach, ktoré prijalo na dodržanie súladu s týmto rozhodnutím. Ďalej, Portugalsko predloží podrobné správy o opatreniach prijatých na ich dodržanie, a to počnúc šiestimi mesiacmi od dátumu tohto rozhodnutia.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Portugalskej republike.

V Bruseli 27. marca 2012

Za Komisiu

Joaquín ALMUNIA

podpredseda